

# Felix Morrow

## Om spanska inbördeskriget 1938-39



James P Cannon och Felix Morrow

### Innehåll

Introduktion.....	1
Anarkismen i Spanien .....	2
Kriget i Spanien .....	5
POUM-rättegången förebådar en Münchenplan för Spanien .....	9
Arbetarna i Barcelona står inför en ojämförlig prövning.....	11
Varför uppstod nederlagen i Spanien? .....	13
Barcelona och Frankrikes framtid.....	16
Kämpa mot förtrycket i Spanien .....	21
Spanska kommunistpartiledare söker fred med juntan i Madrid .....	26
Kommunistpartiets pensel kommer inte att dölja sanningen om förräderiet mot Spanien .....	28
Tomma platser hälsar del Vayos ”förklaring” av nederlaget i Spanien.....	29
Glöm inte lärdomarna från det lojalistiska Spanien.....	31
Lästips .....	32

## Introduktion

I den amerikanska trotskistiska rörelsen var Morrow speciellt intresserad av revolutionen och inbördeskriget i Spanien som han bevakade noga. Han skrev mer eller mindre regelbundet artiklar, samt en pamflett och en bok om Spanien<sup>1</sup>, vilka båda 1976 översattes till svenska och publicerades tillsammans i boken [Spanien 1931-1937](#).

Som framgår av bokens svenska titel behandlar den perioden fram till slutet av 1937 (Morrow har daterat den 10 november 1937), kompletterat med ett kort efterord skrivet 5 maj 1938. Således behandlar inte boken närmare det som hände därefter. Men givetvis fortsatte Morrow att följa och analysera utvecklingen genom artiklar, främst i veckotidningen *Socialist Appeal*, men även i den teoretiska tidskriften *The New International*.

Vi återger här samtliga Morrows skrivelser i dessa två tidningar under 1938-39.

De två första artiklarna är recensioner från *New International*. Den första handlar om en bok av den tyska anarkosyndikalisten Rudolf Rocker (som även kom ut på svenska), medan Morrow i den andra synar fem olika skrifter/böcker, där författarna har olika politiska preferenser. Av dem sympatiserar två med anarkosyndikalisterna, en med det antistalinistiska marxistiska partiet POUM, och två stödjer den stalinistiska politiken.

De övriga artiklarna behandlar olika aspekter och händelser som rör inbördeskriget och dess förlopp. Och allra sist ges lästips.

De synpunkter som framförs av Morrow är hans egna, men överensstämmer väl med hur den världstrotskistiska rörelsen såg på utvecklingen vid den tiden. Därför är de viktiga tidsdokument.

Här kan det vara på sin plats att påpeka att tidsdokument givetvis inte bör läsas okritiskt. Även olika aspekter av Morrows (liksom Trotskijs och andras) analys och politiska linje kan och bör ifrågasättas: var t ex inställningen och kritiken av POUM vettig (berörs i recensionen av Wolfes bok i "Kriget i Spanien") och i synnerhet försöket att mitt under brinnande inbördeskrig bygga ett revolutionärt parti från scratch i stället för att verka inom befintliga partier (POUM och/eller socialistpartiet)?

Särskilt efter sovjetblockets sammanbrott (och öppnandet av sovjetarkiv) har det framkommit många faktauppgifter, en del av dem helt nya, medan andra bekräftar och/eller riktar nytt ljus på sådant som man vid den tiden bara hade misstankar om (gäller t ex mordet på POUM-ledaren Andrés Nin). En hel del sådana frågor behandlas i de historiska arbeten som nämns i de avslutande lästipsen.

Översättningarna av artiklarna från *The New International* är gjorda av Martin Fahlgren (den första) och Björn Erik Rosin (de två övriga), medan Göran Källqvist översatt artiklarna ur *Socialist Appeal*.

De numrerade noterna är tillagda av undertecknad.

Oktober 2021

Martin F

<sup>1</sup> *The civil war in Spain* (september 1936) resp. *Revolution and Counter Revolution in Spain* (maj 1938).

# THE NEW INTERNATIONAL

A MONTHLY ORGAN OF REVOLUTIONARY MARXISM

---

## Anarkismen i Spanien

Ur *The New International*, [Vol. IV No. 1](#), januari 1938.

Utgivningen av Rudolf Rockers [Den spanska tragedien](#)<sup>2</sup> motiverar att vi riktar ett förslag till anarkisterna i den engelsktalande världen om en grundläggande diskussion om anarkismens roll i den spanska revolutionen. Som händelseutvecklingen kräver, är Rockers pamflett till stor del en fördömande anklagelse mot den borgerliga-stalinistiska kontrarevolutionen. Vi skriver under på varje kommatecken och bokstav i denna anklagelseakt. Våra kamrater över hela världen har förbundet sig som en grundläggande plikt att försvara CNT-arbetarna. Vi solidariserar oss villkorslöst med dem mot deras förtryckare. Vår egen press har till stor del underordnat vår kritiska analys av den spanska anarkismens strategi under den omedelbart trängande uppgiften att mobilisera till stöd för den förföljda anarkistiska rörelsen. Om Rockers nya arbete enbart var ett sådant försvar, då skulle vi vara enbart glada över att helt och fullt solidarisera oss med detsamma.

*Den spanska tragedien* är dock mer än en försvarspamflett. Den är också ett försök att rättfärdiga CNT-ledningens grundläggande strategi. Inte nog med det, den ”härleder” det borgerliga-stalinistiska förtrycket från Lenins och Trotskijns teorier som ”endast” röjde vägen för Stalin, vars politik är ”den logiska följden av föregångarnas arbete”.<sup>3</sup>

Ingen kan ha undgått att lägga märke till det plötsliga utbrottet av anarkistiska och syndikalistiska angrepp på leninismens grunder. Kampen om Kronstadt år 1921 återupplivas som en brännande fråga! Man anstränger sig för att försöka utnämna stalinismen till bolsjevismens naturliga arvtagare. Trotskij och andra kamrater har analyserat dessa argument och utförligt tillbakavisat dem. Här vill jag bara betona en anledning till att dessa argument har fått en renässans: den katastrofala kurs som följts av den spanska anarkismens ledning har medfört att det har uppstått en stark halv-bolsjevisk strömning i den anarkistiska rörelsen. Durrutis vänner, med stöd från delar av Frihetlig ungdom och FAI, representerar denna tendens i Spanien. Deras erkännande av behovet av demokratiska maktorgan (sovjeter) och organ för att undertrycka bourgeoisin och dess direkt allierade (proletariatets diktatur) – lärdomar som man inte fått från böcker utan från den hårda spanska händelseutvecklingen – har inneburit slutet på anarkistiska fördomar mot den proletära statsmakten. Men detta är trotskism! Det anarkistiska ledarskapet utanför Spanien försöker därför vaccinera sina anhängare mot denna tendens genom att identifiera den med ... sin skoningslösa förföljare! (Inne i Spanien har denna metod dock inte använts särskilt mycket, av den enkla anledningen att CNT-ledningen fjäskar för Stalin.) Men detta knep gör inte att anarkismen slipper diskutera frågan med oss: den rörelse som leddes av deras spanska kamrater var det iberiska proletariatets största enskilda kraft; anarkismen har därmed fått sitt första test i stor skala; vad har detta test visat?

<sup>2</sup> Skriften gavs ut hösten 1937 på flera språk, även i svensk översättning av Federativs förlag (finns på marxistarkivet).

<sup>3</sup> Denna inställning på Lenin, Trotskij och bolsjevismen är på intet sätt ny. För en värtalig kritik av sådana uppfattningar, se Max Shachtmans artikel [Gav bolsjevismen upphov till stalinismen?](#)

Vi hävdar att de spanska händelserna har visat anarkismens totala bankrutt som en vägledning för proletariatet på vägen mot det socialistiska samhället. Jag ska kort ta upp några nödvändiga diskussionspunkter:

### **I. Anarkismen blir klassamarbetande under den sociala revolutionen.**

Under perioder av stabilt borgerligt styre sporrar det anarkistiska hatet mot förtryck till kamp mot kapitalismen. Men i revolutionens smältdegel, då borgarklassen bara kan rida ut stormen genom att erbjuda samarbete för att bygga det ”nya samhället”, då visar det sig att det anarkistiska motståndet mot proletariatets diktatur är en ”icke-klass”-ideologi, med andra ord en klassarbetsideologi. Varför tog inte CNT makten den 19 juli 1936 eller föreslog maktövertagande genom demokratiska organ med rösträtt begränsad till arbetarna och bönderna? Notera det svar som ges av Rudolf Rocker, som betraktas som en av världsanarkismens viktigaste gestalter. När Rocker argumenterar mot den stalinistiska myten om att CNT försökte ta makten i maj 1937, säger han:

”Om CNT-FAI verkligen hade hyst sådana planer hade de under lång tid efter den 19 juli haft den bästa möjligheten att omsätta sina önskningar i handling, för deras enorma moraliska och fysiska överlägsenhet över alla andra fraktioner var sådan att helt enkelt inget kunde ha stått emot dem. Att de inte gjorde det, beror inte på att de saknade styrkan, utan *därför att de var emot varje diktatur, från vilken sida den än kommer.*”<sup>4</sup>

Observera att det anarkistiska kriteriet inte beror på den specifika spanska situationen, det är en blåkopie för alla revolutioner: klassarbete med alla kapitalister som inte tar till vapen mot massorna (de gör inte detta eftersom de ännu inte har styrkan!) är själva kärnan i den anarkistiska uppfattningen om vägen till socialismen. De spanska anarkisterna – och alla som följer dem i framtiden – ger således bourgeoisin upprättelse inför massorna, vårdar den, ger den tid att återupprätta sin styrka – och sedan göra helt om och krossa massorna.

### **II. En koalitionsregering är oundvikligen mot arbetarklassen**

Rocker är – för att uttrycka det milt – inte helt ärlig när han skriver en pamflett som inte en enda gång kommenterar det betydande faktum att CNT ingår i de valencianska och katalanska regeringarna! Dessa koalitioner med bourgeoisin, instrument för klassarbete under en revolutionär period, var de viktigaste verktygen med hjälp av vilka det borgerliga-stalinistiska blocket återtog makten från massorna. De gjorde detta genom att helt enkelt tillerkänna mer och mer makt till regeringen, dvs till den gamla borgerliga staten som för CNT fungerade som en ”röd front”, och de gjorde det med CNT-ledningens direkta samtycke.

Rocker gör sig skyldig till en vulgär anti-stalinism som inte tar hänsyn till den borgerliga statens roll, som för stalinismens del endast utgjorde den mest effektiva blodhunden.

”Om man kan förebrå de ledande elementen inom CNT-FAI något, så är det detta, att de visade dessa falska ’bröder’ [stalinisterna] större förtroende än vad de förtjänade, samt att de under de yttre omständigheternas förtvivlade tryck lät förleda sig till eftergifter, vilka senare blev – och måste bli – ödesdigra för dem.”

Detta, och andra lika vaga uttalanden av samma slag, påminner om de akademiska medgivanden av fel som stalinismen ibland avger som en läpparnas bekännelse till den kritiska marxismen, men vars exakta innehåll diskret överlämnas till framtida svängar och vändningar. Faktum är att CNT-ledningen begick sina grundläggande brott under Generalidad-regeringens<sup>5</sup> första veckor (från 26 september och framåt), när stalinisterna fortfarande var hopplöst svaga i Spanien och inga ryska

<sup>4</sup> Citatet är här översatt från engelska upplagan. Motsvarande avsnitt i svenska upplagan lyder något annorlunda. Där står det: ”Det absurda påståendet att CNT—FAI i förbindelse med POUM ville rycka åt sig hela regeringsmakten i Katalonien det är så ’tillverkat’, att den som inte är både döv och blind måste begripa lögnen i detta. Hade CNT velat rycka åt sig makten, då kunde den gjort det långt innan. Att den inte gjorde det, beror inte på att styrka fattades, utan därpå att den principiellt är emot varje diktatur, från vilken sida den än kommer.”

<sup>5</sup> *Generalidad* (katalanska: *Generalitat*) kallades den regionala regeringen i det spanska Katalonien. Den avskaffades av Franco 1939 och återinstittades 1977.

vapen ännu hade kommit. Vilka var dessa grundläggande brott? Att tillsammans med det borgerliga-stalinistiska blocket utfärda en rad dekret som utplånade revolutionen: dekretet att upplösa Centralkommittén för Kataloniens Antifascistiska Milis och överlämna dess befogenheter till ministerierna för försvar och inre säkerhet; dekretet att upplösa alla revolutionära kommittéer i hela Katalonien, dekretet att upprätta kommunala regeringar som byggde på fast proportionell representation från de olika partierna, dekretet att avvärja arbetarna, dekretet om ersättning till godsägare och fabriksägare, dekretet att militarisera milisen under de borgerliga militära reglerna. Jag nämner bara de dekret som bourgeoisin föreslog och som CNT godkände. Jag ska inte ens nämna de åtgärder som är nödvändiga för den sociala revolution och som CNT misslyckades med att ens föreslå (nationalisering av banker, jord, etc., etc.).

Kan man tala om denna systematiska lagstiftning, godkänd av CNT, som ett "fel"? Nej, CNT:s godkännande av detta härrörde från en grundläggande anarkistisk princip: vägran att skilja mellan arbetarstater och borgerliga stater. Därav följde CNT:s samarbete i en borgerlig stat, CNT:s godkännande av lagstiftningen för att stärka den borgerliga staten mot arbetarna. CNT-ledarnas brott kan inte tillskrivas deras förtroende för stalinisterna. I själva verket kan jag anföra sidor och kapitel som visar att de mycket väl förstod vilka deras stalinistiska medbröder var. Detta samarbete med reformisterna och borgerliga kontrarevolutionärer hade mycket djupare rötter: det följer från den anarkistiska teorin.

### III. I dagens Spanien finns en korrupt, degenererad anarkistisk byråkrati

Dogmatism kan förklara mycket: ledare som följer falska teorier kommer inte att erkänna det felaktiga i sina teorier, trots att händelserna visar detta. Men det är inte den enda förklaringen till CNT-ledningens nuvarande kurs. Femton månader av klassarbete, med innehavet av borgerliga regeringsposter, etc., har utkristalliserat ett byråkratiskt skikt i CNT, vilket känner samhörighet med de kommunistiska och socialistiska byråkratierna snarare än med CNT:s massor. Trots alla erfarenheter från de första koalitionsregeringarna försöker denna CNT-byråkrati bara återvända till regeringen och rädda ansiktet genom att tala om en "anti-fascistisk" front, som bara är en omdöpt Folkfront. Under majdagarna undanhöll denna byråkrati för de kämpande arbetarna på barriaderna att regeringen sände trupper från Valencia, att Generalidad bröt sina avtal, massakern i Tarragona, etc., etc. – enbart för att få arbetarna att kapitulera. Denna byråkrati uppmanar massorna att sätta sin tilltro till Caballero – samme Caballero som stod i spetsen för en regering som bojkottade den katalanska ekonomin, förhindrade en systematisk utveckling av en krigsindustri i Katalonien,<sup>6</sup> förvägrade Aragon-fronten vapen, upprättade politisk censur av arbetarpressen, organiserade pretorianska styrkor<sup>7</sup> i form av storm- och civilgardister och *carabineros*, etc, etc. Denna byråkrati prisade Stalin, undertryckte all kritik av Moskva-rättegångarna och underlättade därmed de stalinistiska bödlarnas blodiga arbete. Denna byråkrati lyfte inte ett finger för att rädda Durrutis vänner, deras utmanare om ledningen i CNT, från att förbjudas av regeringen. Man kan inte längre tala om att denna CNT-byråkrati bara gör misstag.

Ändå fortsätter anarkistiska kamrater, särskilt i den engelskspråkiga världen, i namn av enhet i handling till försvar för de spanska arbetarna, att tala om dessa brott och blir därmed medansvariga till dem. Medan de framlidna Camillo Berneri och Joaquin Ascaso, bland andra, inte tvekade att i Spanien offentligt kritisera CNT-byråkraternas politik, medan allt fler av CNT-rörelsens lokala tidningar talar ut, håller de amerikanska anarkisterna tyst om CNT:s tragiska kurs. Vem är betjänt av en sådan tystnad? Absolut inte de stora massorna i något land. Absolut inte revolutionens teoretiska grundvalar i något land. Vi har öppnat diskussionen. Vad har anarkisterna att säga?

<sup>6</sup> Frågan om vapenindustrin behandlas utförligt av Pelai Pagès i boken [Katalonien i krig och revolution, 1936-1939](#), kapitel 8, "Krigsekonomin och krigsindustrierna".

<sup>7</sup> Pretoriangarden var livvakter för den romerska kejsaren – öa



## Kriget i Spanien

Ur *The New International*, [Vol. 4 No. 2](#), februari 1938

**Ramón Sender**, *Counter-Attack in Spain*. Översatt från spanska av Sir Peter Chalmers Mitchell. 288 sid. Boston. Houghton Mifflin Co.

**D.A. De Santillán**, [After the Revolution](#). 127 sid. New York, Greenberg

**Bertram D Wolfe**, [The Civil War in Spain](#). Inledning av Will Herberg, 112 sid, New York, Workers Age Publishers

**Louis Fischer**, [The War in Spain](#), 55 sid. New York, The Nation.

**Augustin Souchy**, [The Tragic Week in May](#). 48 sid., Barcelona, CNT-FAI.

\* \* \*

Det är en truism, eller hur, att detta är en period av stora nederlag, av förfärlig urartning av den internationella arbetarrörelsen. Dessa böcker och pamfletter är påminnelse om all den litteratur som socialpatrioter och centristerna producerade under världskriget. Kriget slet sönder de sannolika logiska strukturer som en Bernstein eller en Kautsky upprättat. Bernsteins kunniga och övertygande försvar för klassarbete som skrevs åren före kriget uppvisade en viss intelligens, en känsla för motsättningar, för tänkande. Händelserna skulle inte omedelbart visa sig ge den fulla betydelsen av vad han förespråkade. Få kunde som utvecklingen tedde sig föreställa sig att det ”sunda förnuft” som Bernstein föreslog som metod skulle leverera tiotals miljoner arbetare till slakthuset, leda till morderna på Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg, till massakern på blomman proletariatet i Berlin och Hamburg, och låta socialdemokratin ta ledningen på de vanmäktiga kapitalisternas och junkrarnas vägnar och bana väg för Hitler.

Men mitt i krigets svallvågor, då innebörden av klassarbetet stirrade varje arbetare i ögonen, hade socialpatrioterna förlorat förmågan att resonera logiskt, att utveckla en konsekvent tankelinje, till och med förmågan att skriva väl. De hasplade ur sig en litteratur som bestod av hat mot revolutionen, av förakt för den internationella arbetarklassen, de skrev på en nivå som motsvarade polisiär mentalitet, där orden underströks av hot om kulsprutor och fängelse. Borta var all godmodighet, all retorik, all civiliserad hållning. Och så fortsatte det med socialpatrioternas och centristernas attacker på ryska revolutionen. Vem hade kunnat tro att Kautsky skulle sänka sig ner till en serie diatriber mot ryska revolutionen?

Och så är det också när frågorna ställs på sin spets i Spanien. För eller mot revolutionen? Läs Santilláns *After the Revolution*, en sammanställning av de tankegångar som den spanska anarkismen utarbetat under åren omedelbart före inbördeskrigets utbrott: det är en sund, resonabel, intelligent framställning, som effektivt bygger på sinne för logiska sammanhang. Gå sedan från denna välformulerade lilla bok till det hysteriska och fantasifulle försvaret för det anarkistiska ledarskapets förrädiska och usla roll i *The Tragic Week in May* [Den tragiska veckan i maj]. Augustín Souchy är en minst lika duglig och auktoritativ talesman för spansk anarkism som Santillán. Men Santillán talade om idéer som inte hade utsatts för inbördeskrigets elddop. Souchy skriver efter det att den frihetliga anarkismen gått hela vägen in i klassarbetets läger. Det idealiserade program som Santillán lyfter fram har fullständigt övergetts eftersom det visade sig inte fungera och Souchy kan bara komma med några fikonlöv av gamla frihetliga doktriner för att skyla det nakna faktum att anarkistledarna lämnade proletariatet i Barcelona i sticket och kom överens med arbetarnas klassfiender om att driva bort dem från barrikaderna och lät stalinisterna föra bort de storartade arbetarna till exekutionspatruller eller fängelse.

Precis som alla socialdemokratiska krigspamfletter är Souchys pamflett en ofrivillig och förfärlig dom över anarko-reformismen. Den överväldigande majoriteten av proletariatet i det viktigaste industriområdet i Spanien – Katalonien – stod under CNT:s fanor, drygt en tredjedel av de väpnade styrkorna vid fronten var medlemmar av CNT och ytterligare en tredjedel – vänsterflygeln i socia-

listpartiet och UGT – delade den revolutionära andan hos CNT:s massor. Arbetarna och bönderna hade under de allra första dagarna av inbördeskriget genom sina jord- och fabriksockupationer gett uttryck för sin önskan att göra sig av med kapitalismen. Bara ohöljd kontrarevolutionär terrorism kunde driva tillbaka massorna och det borgerligt-stalinistiska blocket valde öppet kontrarevolutionens väg. Och proletariatet i Barcelona reste sig för att stoppa kontrarevolutionen – och dem de vände sig till för att få ledning anslöt sig till kontrarevolutionen genom att riva ner barrikaderna. På barrikaderna rev anarkistiska arbetare sönder de anarkistiska tidningarna där de uppmanades att lämna gatorna och skakade sina nävar och gevär åt de högtalare varifrån man kunde höra deras ledare uppmana dem att skingra sig. CNT:s ledning tvekade inte att fördöma vänsteranarkisterna – Durrutis Vänner – som *agents provocateurs*. Camillo Berneri, den italienska anarkismens andliga överhuvud, dödades av stiletthugg från stalinistiska mördare, medan de som en gång varit hans vänner, Montseny, García Oliver, osv., överlämnade proletariatet i Barcelona till bödlarna. Rege- ringsrepresentanter hade lovat att om inte CNT:s trupper kom från fronten skulle regeringen inte skicka trupper till Barcelona. Regeringen bröt det löftet och CNT:s ledning lät inte CNT:s styrkor få veta något och undertryckte information om att regeringsstyrkorna var på väg. Regeringen kränkte sin överenskommelse med CNT om att båda sidor skulle dra sig tillbaka från telegrafbyggnaden och CNT:s ledning dolde nyheten om att regeringen ockuperat byggnaden! Medan den ena förfärliga händelsen staplades på den andra om att regeringen utnyttjade pakten med CNT:s ledning till att genomföra sin kontrarevolutionära repression ägnade sig CNT:s ledning åt att trycka manifest för att lugna massorna. Och när regeringen hade brutit alla sina löften kom CNT:s ledning fjäskande och bad om fler löften, där inget av dem skulle hållas. Det är en förfärlig historia och den obser- vante läsaren kommer att finna allt nedtecknat i *The Tragic Week in May*. Anarkismen har där avkunnat den mest förfärliga dom över sig själv.

Hittills i arbetarklassens historia har anarkismen aldrig blivit testad i sådan omfattning. Nu när den stått i ledningen för stora massor har det definitiva testet kommit. Anarkismen har konsekvent vägrat att medge skillnaden mellan en borgarstat och en arbetarstat. Till och med på Lenins och Trotskijs tid fördömde anarkisterna Sovjetunionen som ett utsugarvälde. Just oförmågan att kunna skilja på en borgerlig och en proletär stat ledde anarkisterna till att administrera en borgerlig stat. Klassarbete är sannerligen vad som döljer sig i anarkismens filosofi. Under tider då reaktionen härskar är det fördolt på grund av anarkismens avsky för kapitalistiskt förtryck. Men under en revo- lutionär period av dubbelmakt kommer det oundvikligen upp till ytan. För då står kapitalisterna leende och erbjuder sig att dela med sig för att skapa en ny värld. Och det enda anarkisterna, som ju är motståndare till ”alla diktaturer”, inklusive proletariatets revolutionära diktatur, kräver av kapita- listen är att han lägger undan den uttalat kapitalistiska framtoningen, vilket kapitalisten går med på för att så mycket enklare kunna slå ned arbetarna. Spanska inbördeskriget har klart avslöjat anarkis- men som en variant av reformismen.

Stalinisternas dominerande roll i den kontrarevolutionära repressionen, plus det faktum att förföljel- serna också drabbade anarkister, POUM och vänstersocialister, bidrog till att i mångas ögon dölja anarkistledningens skuld. Nu däremot är CNT-ledningens stora ansvar för att de kontrarevolutionära krafterna segrat helt uppenbar. Det gamla alibit att kontrarevolutionen verkställdes av stalinisterna ensamma, uppbackade av det sovjetiska hotet om att sluta leverera vapen, går inte längre att vid- makthålla. Öppnandet av den franska gränsen för leveranser av råvaror till krigsindustrin i Katalo- nien och det faktum att de sovjetiska vapenleveranserna till Spanien nästan helt upphört har inne- burit en avgörande förändring av styrkeförhållandena. Prieto har satt stalinisterna åt sidan och alla läger uppvaktar nu CNT-ledningen. Icke desto mindre pågår kontrarevolutionen med full kraft. POUM förföljs lika bestialiskt som någonsin, tusentals framstående anarkister dväljs i fängelserna, avpolitiseringen av armén fortsätter, osv. Anarkisternas skuld till kontrarevolutionen är uppenbar.

De som är benägna att tro att Lovestoneiterna ändrat kulör nu när de slutat försvara Moskvarättegångarna kommer att bli besvikna vid läsningen av Wolfes *Civil War in Spain*. I viss mening var den inställning som olika grupper hade till Moskvarättegångarna den avgörande skiljelinjen inom arbetarklassen. Men detta måste bedömas konkret från fall till fall. De flesta socialdemokratiska

partierna var inte på allvar emot Moskvarättegångarna, bara några få gav något verkligt stöd till Försvarskommittén för Trotskij eller den Internationella undersökningskommissionen. Stanken från Moskvarättegångarna var bara något som bekräftade deras principiella invändningar mot ryska revolutionen och de engagerade sig inte i någon kamp för att rädda offren för GPU i Ryssland, Spanien eller någon annanstans. POUM, som också är ett offer för GPU, tog avstånd från Moskvarättegångarna, men gick samtidigt med i en borgerlig koalition med stalinisterna. Lovestoneiterna höll fast vid en stalinistisk syn på GPU och först avrättningen av Röda arméns generaler fullbordade det allmänna sammanbrottet för tron på det stalinistiska rättsväsendet. Att ändra sig i det läget krävde knappast något revolutionärt mod.

Den intellektuella ohederligheten i Wolfes broschyr är rent motbjudande. Om ett sådant omdöme verkar för hårt kan jag bara informera läsarna om att Wolfe lyckas med bedriften att skriva en pamflett på 112 sidor där han helt ställer sig bakom POUM:s politiska uppfattningar, utan att på minsta vis ta sig an två nyckelfrågor: att POUM i december 1936 anslöt sig till den borgerliga koalitionen i Katalonien och att POUM:s ledning övergav Barcelonas arbetare i maj. Tänk bara! Frågan om POUM:s medverkan i regeringen handlar om den konkreta betydelsen av marxismens teori om staten. POUM förnekade den grundläggande marxistiska uppfattningen att en koalition är en borgerlig regim. Den ”detaljen” bryr sig inte Wolfe om. I maj 1937 beordrade POUM sina trupper att lämna barrikaderna i ett läge då massorna fortfarande var beslutna att krossas kontrarevolutionen. Det beslutet togs utifrån det uttalade perspektivet om *fredlig* samlevnad med kontrarevolutionen tills inbördeskriget slutat med seger – med andra ord ett perspektiv som innebar att kontrarevolutionen kunde leda massorna till seger.<sup>8</sup> Inte heller den ”detaljen” får plats på Wolfes 112 sidor.

Vad som Wolfe däremot får rum med i sin broschyr – i själva verket ett av de nio kapitlen i den – är en attack på trotskismen. Här avslöjar Wolfe åter rutenheten hos det politiska ledarskap han företräder. Om man inte känner till den moral dessa personer besitter är det otroligt att Wolfe inte någonstans i det kapitlet berör den specifika kritik som rörelsen för Fjärde internationalen riktat mot POUM. Wolfe betecknar POUM som ”det bästa revolutionära masspartiet i hela den kapitalistiska världen” och efter att ha försett det med den utmärkelsen fördömer han trotskismen som en ”nedbrytande och destruktiv kraft” på grund av att den ”ägnar sig åt öppet krig mot det [POUM], manar till splittring och valt destruktiv kritik och splittring i stället för konstruktiv kritik och stöd”. Men läsarna av Wolfes pamflett får inte minsta vink om vad den trotskistiska kritiken av POUM handlar om! Att POUM övergett marxismens teori om staten, att man varit en del av en koalitionsregering som slog fast att arbetarna skulle avväpnas, överlämnat arbetarmilisen till en officerskast, gjort sig beroende av de demokratiska kapitaliststaterna, som avstod från att göra jordockupationerna lagliga, lät bankerna vara kvar i händerna på kapitalisterna, inte förmådde kräva att centralregeringen skulle legalisera kollektiviseringen osv fabrikerna, osv – att POUM efter att i december 1936 ha blivit utslängd ur regeringen fortsatte att sikta på att få komma tillbaka till en liknande regering – att hela denna desorientering var orsaken till att POUM inte klarade av att förbereda kampen mot kontrarevolutionen – att POUM bara blev en svans till CNT-byråkratin i stället för att ta kamp med den om massornas stöd – att POUM:s ledning kapitulerade på ett bedrövligt sätt under Majdagarna – att POUM fortfarande inte (om man ska lita på dess representanter i Paris) lyckats hitta rätt – att POUM:s ledning uppvaktat och fjäskat för sin halvstalinistiska högerflygel, som i Valencia skamlöst förde en ren folkfrontslinje samtidigt som vänstern uteslöts och kördes bort från de väpnade styrkor medan POUM fortfarande hade kontrollen över miliserna – det är något av den kritik Fjärde internationalisterna riktat mot POUM. Wolfe låtsas inte ens om dem och gör än mindre något försök att besvara dem. Därmed visar han att Lovestoneiterna förblir stalinister i sitt sätt att förhålla sig till andra politiska grupperingar.

Av den stalinistiska litteraturen om Spanien tycks det mig givande att här kommentera både Fischers och Senders böcker. De är typexempel på den ”icke officiella” skolan inom stalinistisk

<sup>8</sup> Se [Trotskij, POUM och majhändelserna \(1937\)](#) av Andy Durgan för ett försök att mer grundligt analysera dessa händelser, de rådande styrkeförhållandena m m.



propaganda som under folkfrontstiden i det närmaste överskuggat den officiella litteraturen. I sin trångsynthet, sin polemiska pogrom-mentalitet, sin oförmåga att karakterisera revolutionära motståndare till Stalin som något annat än agenter åt Hitler eller Mikadon har den misslyckats med att fånga någon större publik utanför partileden. Den inofficiella litteraturen försöker råda bot på dessa tillkortakommanden.

Det är betecknande att Louis Fischers broschyr publicerades i *The Nation*. Precis som kampen mot den ryska revolutionen 1917-19 stöddes och underblåstes av de liberala veckotidningarna ansluter de sig nu till den internationella kampanjen mot revolutionen i Spanien. *The Nation* och *The New Republic* upprepar nu bara sina gamla argument mot ryska revolutionen: landet är efterblivet; det behöver demokrati, dvs kapitalism; först måste kriget vinnas därefter revolution, osv. Utportionerat av sådana notoriska stalinistiska agenter som Louis Fischer och Ralph Bates är dessa gamla mensjevikiska alibin den enda ”information” som de ”fritt tänkande” liberala veckotidningarna förser sina läsare med.

Fischers pamflett är intressant genom att han tvingas medge fakta som stalinisterna officiellt förnekar. Enligt den stalinistiska mytbildningen är ”feodalism” orsaken till spanska inbördeskriget och per definition innebär det att bourgeoisien kan och kommer att spela en progressiv roll. Godtar man inte den myten kommer den officiella stalinistiska litteraturen att fördöma en som fascistagent. Stalinistiska journalister vid sidan av partipressen har inte samma tur och Fischer kan inte förneka det uppenbara faktum att industribourgeoisien i stort ställde sig på Francos sida.

I sitt försök att få detta – som stalinisterna officiellt inte accepterar – att gå ihop med den officiella stalinistiska teorin om ”feodalism” kommer Fischer med en mödosam förklaring som ger slaget förlorat:

”Märkligt nog stödde Spaniens lilla företagarklass jordägarnas reaktionära inställning. Företagarna borde ha välkomnat en jordreform som skulle skapa en hel marknad för deras varor. Men de ansåg att det handlade om mer än enbart ekonomi. De fruktade att om bönderna fick mark skulle det beröva de besuttna klasserna på politisk makt. De företagare som därför borde ha stött republiken i dess försök att iscensätta en fredlig revolution som skulle ha berikat landet lierat sig i stället med de bakåtsträvande jordägarna för att förhindra alla förbättringar och reformer.”

Det slår inte Fischer att jordägaren och kapitalisten ofta är en och samma, kommer från samma familj och att företagsledarna är beroende av bankerna och kanske därför oroar sig för bankernas lån till jordägarna. Men svaret är uppenbart också på det sätt Fischer valt att ställa frågan. Företagsledarna är oroliga för att de besuttna klassernas politiska makt ska reduceras. Varför? För att en försvagning av den politiska makten skulle ge arbetarna på deras fabriker möjligheter att organisera sig och komma åt deras profiter. Fascismen i Spanien är inte ”feodalismens” vapen utan kapitalismens. Den kan bara bekämpas framgångsrikt av arbetarna och bönderna och inte av någon annan.<sup>9</sup>

Ramón Sender<sup>10</sup> är en författare som skrivit en del utmärkta böcker, en skicklig yrkesman som vet hur man gör sina ord verkningsfulla. Efter att ha blivit stalinist ställer han sin teknik till förfogande åt reaktionära syften. Hans propaganda för stalinismen och folkfronten är överlägsen Fischers, Bates m fl av det enkla skälet att de är tvungna att argumentera utifrån idéer, medan Sender använder sig av författarens rätt att framföra sin ståndpunkt utan att behöva tillgripa logik eller bevis och hans blotta förmåga att väva samman kommunistpartiets roll med den konkreta kampen mot fascismen räcker för att skapa den sorts övertygelse som kännetecknar all god berättarkonst.

<sup>9</sup> Louis Fischer (1896-1970) blev med tiden alltmer kritisk till stalinismen, vilket ledde till att han (1945) lämnade tidskriften *The Nation* efter en konflikt med redaktören om tidskriftens okritiska behandling av Stalin och Sovjet. Han började skriva för liberal antikommunistisk press och medverkade 1949 i boken *The God that Failed* (svensk översättning: [Vi trodde på kommunismen](#)), där ett antal desillusionerade kända författare och journalister som brutit med kommunismen (läs: stalinismen) berättade om sina erfarenheter.

<sup>10</sup> Ramón José Sender Garcés (1901-1982) var ursprungligen anarkist. Han blev stalinistisk kommunist under inbördeskriget, men desillusionerades och återvände till anarkismen (det var givetvis efter han skrev den skrift som Morrow synar).

Det tjänar inget till att ta upp alla förfalskningar, felaktigheter, rena lögnar – som alla härrör från en medveten strävan att förstora stalinisternas roll under krigets första månader då de bara var ett litet parti. Varje välinformerad eller kritisk läsare kommer genast att inse att han läser en berättelse som kanske eller kanske inte är sann, men vad som är säkert är att den inte bygger på några seriösa bevis. Mer lättpåverkade läsare kommer förstås att låta sig förföras av styrkan i berättelsen.

Och samtidigt kan man undra huruvida detta slags bok kommer att lyckas med sin målsättning, nämligen att vinna över de ”breda” icke proletära skikten till det läger som står mot Franco. Fascisterna framställs som rena djävlar, men deras bakgrund ges ingen materiell förklaring. Det finns ett fåtal hänvisningar till jordägarnas förtryck av bönderna – men inga hänvisningar till förtrycket mot fabriksarbetarna! – men eftersom stalinisterna står för att bevara privat ägande av mark kan inte Sender förklara vad jordfrågan handlar om eller hur han tror att den ska kunna lösas. Och utan någon sådan materiell förklaring måste många läsare, även om han tenderar att sympatisera med den antifascistiska saken, undra om inte Sender bara berättar om grymheter på samma sätt som båda sidor gjorde under världskriget. Utan något ekonomiskt program för rensa bort fascismens rötter i kapitalismen kan de stalinistiska författarna bara om och om igen upprepa att fascisterna är dåliga och den ytliga ”enkelheten” i detta blir med säkerhet tröttsam för många läsare efter de första hundra sidorna. Trots Senders hantverksskicklighet och trots att kriget mot fascismen är ett progressivt krig befinner sig hans verk på samma nivå som socialpatrioternas propaganda under världskriget.

## **POUM-rättegången förebådar en Münchenplan för Spanien**

### **Komplotten i Barcelona är en rökridå för att dölja ett nära förestående förräderi av det antifascistiska Spanien**

Ur **Socialist Appeal**, [Vol. II No. 47](#), 29 oktober 1938, s 1 och 3.

Det är ingen slump att GPU:s Spanienavdelning till slut lät rättegången mot POUM öppna först efter Münchenkonferensen. Barcelonarättegången är Stalins sätt att dölja sin delaktighet i den nya kampanj som stormakterna nu genomför för att krossa de kvarvarande antifascistiska styrkorna i Spanien. Det är därför dessa sju ledare har suttit i fängelse utan rättegång i 16 månader!

Angående själva rättegången kan vi redan vara säkra på att endast utbredda protester från världens arbetarrörelse kan förhindra att domen automatiskt blir ”skyldig”. Pressutskicken nämner ingen jury, inga försvarsadvokater. Alla tidigare löften från regeringstjänstemän om förhandsmeddelanden om rättegångens öppnande så att observatörer från andra länder kunde närvara som representanter för arbetarpartier och försvarsorganisationer, löften om utifrån kommande rättegångsombud, etc. har brutits efter påbud från GPU.

### **GPU-procedur**

Vi kommer helt enkelt att bjudas en spansk kopia av de ökända Moskvarättegångarna. Den juridiska proceduren har föreskrivits av en speciell ”lag” för just dessa rättegångar, som inrättar en ”Domstol för spioneri och högförräderi”. Samtidigt har de demokratiska folkdomstolar som bildades under de revolutionära julidagarna 1936 raderats ut.

### **Roviras öde avslöjat**

I stalinistpressen får vi läsa att åtalet namngav nio svarande, och att två av dem, Andrés Nin och Jose Rovira, ”saknas”. Vi känner redan till det öde som drabbade Nin, POUM:s enastående ledare: som till och med **New York Times** tvingades rapportera, spärrades Nin, kort efter att POUM hade blivit förbjudet, in i ett av de ökända ”preventorierna” – GPU:s privata fängelser – och togs ut och avrättades av en av GPU:s mordpatruller. Stalinisterna har ändå mage att upprepa att han ”försökte fly till fascisternas territorium”.

En liknande stalinistisk rapport om Rovira betyder att denna modiga person har dödat av mördare. Han var inte särskilt teoretiska bevandrad och stödde partiets höger, men var ändå ett fint exempel på en proletär kämpe. Under den framgångsrika kampen för att slå tillbaka den fascistiska kuppen i Katalonien stod han i främsta ledet, och efter att ha letts POUM:s trupper under de segerrika angrepp som vred Monte Aragon och Estrecho Quinto ur fascisternas händer steg han i graderna till militär befälhavare för en armédivision. Efter att ha gripits av GPU i juli 1937 känner vi till hans fruktansvärda öde.

Den del av åtalet som har publicerats tyder på ett typiskt stalinistiskt hopkok. Det som POUM gjorde – tyvärr bara i ord medan de till största delen anslöt sig till Folkfronten, som när Nin gick med i den katalanska koalitionsregeringen den 24 september 1936 – deras kritik av regeringen och Folkfronten, av Sovjetunionens politik, ”förknippas” med det helt falska påståendet att POUM har samarbetat med Hitler och Mussolini.

Den viktigaste orsaken till att rättegången öppnas just nu är för att göra det svårare att förstå den process som ledde till de fyra stormakternas agerande mot det antifascistiska Spanien.

Som nyfödda oskyldiga rapporterar stalinisterna om de fyra stormakternas plan som om den var ett veritabelt blixtnedslag som ingen misstänkte. Se t ex den fyra sidor långa artikeln i *Daily Worker* den 8 oktober:

London, 7 oktober. Idag fick vi höra här att demokratins bödel, Chamberlain, hoppas släpa den spanska republiken till galgen, efter Tjeckoslovakien.

Vi fick idag höra, att en djävulsk plan för att sätta den spanska republiken i blockad och pracka på det spanska folket en fynationersdiktatur har tänkts ut av Chamberlains nazistvänliga bödlar.

... Denna plan – som redan diskuteras i Rom – sörjer för att symboliskt dra tillbaka 10.000 italienska infanterister från Spanien ... Då skulle Franco – pådrivna av de fyra stormakterna – visa sin ”fredliga avsikt” genom att föreslå en ”vapenvila” till den spanska regeringen.

Detta förslag på förräderi skulle, enligt de brittiska Tories åsikt, ge de fyra stormakternas uppställning, Tyskland, Storbritannien och Frankrike, möjlighet att ”medla” och ombesörja en ”uppgörelse” ...

### Nya ”avslöjanden”

Stalinisterna låtsas vara några storögda oskyldiga som precis har upptäckt denna fruktansvärda verksamhet – ”vi fick idag höra”. Men långt från att vara en ny plan har denna intrig systematiskt propagerats av de ”stora demokratierna”, England och Frankrike, ända sedan det spanska inbördeskriget inleddes.

Redan från början höjde **Socialist Appeal**, och innan det vårt tidigare organ, **Labor Action** i Kalifornien, en varningens röst mot detta nära förstående förräderi från de ”stora demokratiernas” sida.

Intresserade läsare kommer att hitta relevant och dokumenterat material i min [Spanien 1931-1937](#), som färdigställdes i oktober 1937. Dessutom ställde vår rörelse, både här och utomlands, om och om igen frågan till stalinisterna, varför de höll tyst om förberedelserna av förräderiet, varför de inte ens kommenterade de öppna antydningar som under de senaste två åren har funnits i den kapitalistiska pressen.

Stalinisterna höll tyst, höll medvetet tyst. De höll tyst eftersom de var fullt beredda att tillåta att den antifascistiska saken kvävdes i Spanien, om det i gengäld skulle finnas kvar lite hopp om att garantera Sovjetunionen en militär allians med Frankrike och England.

### Stalins roll

Än mer, Stalin samarbetade direkt i planerna för detta förräderi. De nödvändiga förutsättningarna för förräderiet var apparaten för ”icke intervention” och överenskommelsen att båda sidor skulle dra tillbaka ”utländska frivilliga” – det som kommer att ske är att ett vapenstillestånd kommer att genomdrivas under förevändningen att det krävs för att genomföra tillbakadragandet av frivilliga

under ledning av ”icke interventions-”kommittén. Allt detta gick Stalin med på, eftersom han var beredd att gå med på alla skändligheter i utbyte mot en militär allians med England. I det material vi publicerade om Spanien vid den tiden, pekade vi på de framtida konsekvenserna av detta förräderi, och nu besannas tyvärr våra förutsägelser.

Bara för några dagar sedan skickade de stalinistiska murvlarna i Spanien telegram till hela den stalinistiska pressen som dröp av tilltro till de ”stora demokratierna”. ”Om världens demokratier besvarar denna vädjan (om vapen), är Spanien övertygat om att det kan visa för världen”, etc. etc. ... skrev **Daily Workers** korrespondent i Barcelona. (**Daily Worker**, 27 september 1938.)

### **Pravdas medgivande**

Om någon trots dessa tydliga bevis fortfarande skulle tro att stalinisternas systematiska spridande av tilltro till ”världens demokratier” inte var ett medvetet svek utan ärlig dumhet, så se vad Stalins personliga tidning **Pravda** har att säga den 11 oktober:

Den gamla brittiska planen på ett ”vapenstillestånd” mellan båda sidor i Spanien har plockats fram ur arkiven. Under förevändning att organisera ett vapenstillestånd är avsikten att smyga med ett erkännande av Franco som en fullfjädrad krigförande kraft, ”legalisera” Francos marionettregerings existens. (Citerat i **Daily Worker** 12 oktober.)

Mellan den 7 oktober, då ”vi idag fick höra” vilken den brittiska planen var, och 11 oktober, har planen blivit ”den gamla brittiska planen” som nu har ”plockats fram ur arkiven”. Förklaringen till denna motsättning är att den stalinistiska pressen i väst är medveten om svårigheterna att mörka linjen att lägga Spaniens öde i de ”stora demokratiernas” händer, och var tvungen att låtsas att den blev naivt överraskad över den brittiska planen, medan **Pravda**, som skrev för byråkraterna i Sovjetunionen och fullständigt föraktar de ryska massorna, cyniskt hänvisade till det den ryska byråkratin och Kominternapparaten hela tiden hade känt till om den engelsk-fransk-italiensk-tyska planen.

Detta hade på ett brottsligt sätt dolts, alltmedan världen arbetare från Stalin fick höra att de skulle lägga Spaniens och världsproletariatets öde i de ”stora demokratiernas” händer. Och nu försöker Stalin dölja det genom att organisera rättegången mot POUM-arbetarna i Barcelona.

## **Arbetarna i Barcelona står inför en ojämförlig prövning**

### **Reaktionära ledare i lojalisternas bakre led underlättar Francos framryckning genom att lamslå arbetarna**

Ur **Socialist Appeal**, [Vol. III No. 3](#), 21 januari 1939, s 1 & 3.

Kan Barcelona klara av en belägring? Det är frågan som arbetare överallt ställer sig när Francos trupper, efter att ha trängt in i provinsen Barcelona, rycker fram mot Spaniens viktigaste stad från tre håll. På den fjärde sidan finns havet, som Francos flotta kontrollerar.

En miljon proletärer, män och kvinnor, är beredda att ge sina liv för att försvara Barcelona. De är de främsta inom den spanska arbetarklassen. Madrid har i första hand varit landets administrativa centrum, med få viktiga fabriker, men Barcelona är landets industriella centrum och även dess viktigaste hamn. Den 19 juli 1936 inledde Barcelonas massor kampen mot den fascistiska statskuppen, och vred med sina bara händer vapen ur de revolterande truppenas händer.

Om Barcelonas öde berodde på dessa hjältediga arbetare, så skulle vi med säkerhet kunna säga: trots en överlägsen beväpning, trots Hitlers och Mussolinis hjälp, kommer Franco aldrig att marschera in i Barcelona.

## Arbetarna är fjättrade

Men tyvärr vilar Barcelonas öde i andra händer. Dessa arbetares ledare – de är till sin majoritet anhängare till de anarkistiska CNT-fackföreningarna – har lämnat över makten till de borgerliga, socialdemokratiska och stalinistiska ministrarna, och CNT ger regeringen ett ”vänsteransikte”.

Arbetsorganisationerna spelar ingen som helt självständig roll utan är underdåniga Negríns regering. I namn av kampen mot fascismen har ledningen över denna kamp överlämnats till de som fruktar arbetarklassens seger mer än de fruktar Francos seger. Alltför många brott har begåtts av denna regering och dess föregångare, Caballeros regering, alltför många städer har givits upp till fascisterna, för att göra det möjligt att sätta någon tilltro till det ledarskap som premiärminister Negrín kommer att ge till försvaret av Barcelona.

## Självordspolitiken fortsätter

Trots alla bittra lärdomar efter 2½ års inbördeskrig fortsätter Negríns regering att sätta allt sitt hopp till den engelsk-franska hjälpen. Spaniens utrikesminister Álvarez del Vayo tillbringade veckans kritiska dagar i Genève och höll tal inför Nationernas förbunds råd, och bönföll de ”demokratiska länderna” att de skulle låta lojalisterna få köpa vapen och ammunition. Samma tal har hållits av regeringsledare ända sedan juli 1936, utan någon effekt.

Under sina försök att ställa in sig hos England och Frankrike har den lojalistiska regeringen skoningslöst krossat de spanska arbetarnas och böndernas initiativ. De fabriker som de tog över i juli 1936 har ryckts ifrån dem och återlämnats i privat ägo, och likaså har väpnade styrkor använts för att slå ner bonderörelser för kollektivisering av jorden – speciellt i Katalonien och Aragonien.

För att driva igenom denna kontrarevolutionära politik ”omorganiserades” de arbetarmiliser som ursprungligen uppstod för att krossa fascisterna, och den gamla militärbyråkratin och noga utvalda borgerliga och stalinistiska officerare fick full kontroll över den väpnade kampen.

## Resultatet

Resultatet har blivit en rad katastrofala militära nederlag och öppna förräderier. Under den period då den lojalistiska flottan fortfarande var överlägsen Francos flotta, låg den instängd i hamnen i Cartagena, eftersom England och Frankrike var rädda för att örlogsaktivitet kunde driva Hitler och Mussolini till öppen krigföring. På så sätt kunde Franco transportera trupper från Marocko efter behag. De förrädiska högsta befälen förrådde Malaga till fascisterna. Den enda front där det blev framgångar, fronten i Aragonien som bemannades av POUM och CNT, förvägrades medvetet vapen tills CNT kapitulerade politiskt. Den ”demokratiska” borgarklassen i Baskien gavs fullständig kontroll i norr, och övergav Bilbao, Gijón, Santander, den ena efter den andra utan belägring, tills hela norra delen var i fascisternas händer. Efter dödliga utrensningar av fronten i Aragonien, där revolutionärer avrättades och tusentals CNT-soldater fängslades, överlämnades den fronten till stalinisternas bundsförvant general Sebastián Pozas – som genast öppnade fronten för de fascistiska trupperna under deras offensiv i våras.

Den största faran för det antifascistiska Spanien är inte en militär seger utan att ”omfamna Vergara” – en förrädisk förlikning mellan de stridande härskande lägren. Regeringens omtalade ”13-punkts-program” präglas av en engelsk-fransk ”undfallenhetspolitik” som baseras på tesen att Spanien inte utkämpar ett inbördeskrig, utan ett krig mellan ”Spanien” och inkräktare, och i grund och botten är ett perspektiv på försoning med de främsta elementen inom Francos härskande kretsar. Negríns regeringstrupper är beredda att förena sig med Francos styrkor i en militär diktatur, vars första uppgift för att konsolidera sig skulle bli att förintä de omedgörliga arbetarna och bönderna.

---





## Varför uppstod nederlagen i Spanien?

Ur *Socialist Appeal*, [Vol. III No. 5](#), 4 februari 1939, s 3.

**”Spaniens räddning var först och främst att följa en klasskampspolitik i Spanien, och den övergavs för det ödesdigra perspektivet att ställa in sig hos de ’stora demokratierna’. De spanska arbetarnas utsägliga tragedi är att deras stalinistiska-socialistiska-anarkistiska ledarskaps kriminella politik var förhärskande ända till det bittra slutet.”**

Varför övergavs Barcelona utan strid? Varför flyr den desorganiserade och demoraliserade lojalistiska armén? Varför vinner Franco? Varje antifascist vill få svar på dessa frågor. Varje antifascist måste få veta svaren om vi ska besegra fascismen på andra ställen.

Socialdemokraternas, stalinisternas och anarkisternas svar är att beskylla de ”stora demokratierna” för att de inte försåg lojalisterna med mat och ammunition. Denna förklaring av lojalisternas misslyckande att hålla stånd i Barcelona underbyggs med hjälp av rapporter om att militära experter på platsen ger samma förklaring. Det verkar faktiskt lika enkelt som att två plus två är fyra: lojalisterna kunde inte förväntas kämpa utan mat och ammunition. Således måste skulden för lojalisternas sammanbrott läggas på de ”stora demokratierna”.

### Rädsla för revolutionen

Men detta svar förklarar ingenting. Ty det gick att förutsäga – och det gjorde vi, gång på gång, ända från det spanska inbördeskrigets utbrott – att de ”stora demokratierna” inte skulle förse lojalisterna med medel för krigföring. Vi poängterade att de ”stora demokratiernas” härskare, kapitalistklassen i Frankrike, England och Amerika, inte kunde rubbas från sin insikt att en lojalistisk seger i Spanien skulle leda till en socialistisk revolution i Spanien. Oavsett invändningarna att den framtida spanska regeringen skulle bli en demokratiskt kapitalistisk regim, oavsett hur mycket stalinisterna och socialisterna förtryckte de revolutionära elementen i Spanien, så lugnade det inte Roosevelt, Chamberlain och Daladier. Varför skulle de spanska massorna upprätthålla kapitalismen efter att de hade gjort slut på Franco? Och en socialistisk revolution i Spanien skulle sätta eld på Europa.

Ända från början var därför de ”demokratiska” härskarna fast beslutna att inte ge lojalisterna någon avgörande hjälp. Oavsett vem som ledde demokratiernas regeringar, så drevs kapitalistklassens beslut igenom. När ”kamrat” Blum var premiärminister i Frankrike åtlydde hans folkfrontsregering beslutet, ty så länge kapitalistklassen behåller sin egendom är den landets härskare, och socialister och stalinister som sitter i regeringen fungerar som kapitalistlakejer.

### Arbetarnas hjälp stoppades

Den enda tänkbara situation där kapitalisterna skulle gå med på någon betydande export av vapen till Spanien skulle vara om ett ”Nej” skulle leda till revolution hemma. Om den franska arbetarklassen hade hotat att störta kapitalismen, då skulle de franska kapitalisterna kanske ha gått med på att öppna gränserna för att rädda sig tillfälligt.

Men när den stora revolutionära strejkvågen i juni-juli 1936 hotade att uppsluka kapitalisterna i Frankrike som en tidvattenvåg, då förvandlade de stalinistiska och socialistiska ledarna vågen till ett regeringssamarbete med kapitalisterna. Efter att ha räddats från risken för revolution, kunde kapitalisterna därmed vägra att förse Spanien med vapen.

Även om vi accepterar den enkla förklaringen att lojalisternas sammanbrott beror på brist på vapen och ammunition, så får vi därmed inte skylla denna brist på de ”stora demokratierna” utan på de

stalinistiska och socialistiska arbetarförrädarna, som gjorde det möjligt för de franska och de andra kapitalisterna att vägra att ge lojalisterna vapen.

*Om mat och ammunition utifrån var så avgörande, måste vi dessutom brännmärka den stalinistiska regimen i Sovjetunionen som en förrädare av kampen mot fascismen. Varför gav inte Stalin vapen och mat till Spanien? Kunde inte ett land med 170 miljoner invånare som täcker en sjättedel av jordens yta förse lojalisterna med tillräckligt med förnödenheter för att segra i ett land med 25 miljoner invånare?*

### Stalins alibin

Det stalinistiska alibit under inbördeskrigets första månader var att sjövägen från Odessa till Barcelona och Valencia var för lång för att möjliggöra transporter av vapen och mat. Men i november 1936 skickades förnödenheter från Ryssland, speciellt för försvaret av Madrid. Varför upphörde dessa transporter?

Faktum är att Stalin under sökandet efter en allians med Frankrike och England försökte visa sin användbarhet och pålitlighet för de ”demokratiska” kapitalisterna genom att befria dem från rädslan för en samhällsrevolution i Spanien. I utbyte mot knappa förnödenheter fick han anarkisterna och socialisterna att gå med på en regeringskoalition med den ”progressiva” borgarklassen i Spanien, och gav de spanska stalinisterna fria händer att krossa de revolutionära elementen i Spanien med alla medel, inklusive mord.

När Stalin var klar med detta blodiga och kontrarevolutionära arbete, var de franska och engelska härskarna fortfarande fast beslutna att ”lugna” Hitler och Mussolini genom att låta Franco vinna i Spanien. Varvid Stalin svor sig helt fri från ansvar vad gällde Spanien. Inga fler förnödenheter kom från Ryssland.<sup>11</sup>

Så även om man godtar förklaringen att lojalisterna har fallit samman på grund av brist på mat och ammunition, är det uppenbart att de ansvariga är: de Andra och Tredje internationalerna, som genom att underkasta sig de ”demokratiska” kapitalisterna och Stalin gjorde det omöjligt för lojalisterna att skaffa förnödenheter utifrån.

### Var beroende av falska allierade

Men det är bara en delförklaring. Den verkliga orsaken måste sökas inom Spanien själv. Vi säger faktiskt utan tvekan: lojalisternas sammanbrott beror på deras beroende av Stalin och ”demokratierna”. Caballeros och Negríns regeringar satsade allt på att säkerställa hjälp från Stalin, Daladier och Roosevelt. För att få denna hjälp blev de marionetter åt de som de uppvaktade, och blev därmed kollegor i att ”lugna” Hitler och Mussolini. Man behöver bara erinra om att Caballeros och Negríns regeringar gick med på det ökända systemet med ”icke intervention”.

För att få en utifrån kommande hjälp som aldrig anlände, krossade det stalinistiska-socialistiska-anarkistiska blocket de inre krafter och program som kunde ha lett till seger. De hade möjlighet att upplösa Francos styrkor i Andalusien och Marocko: bondepojkarna och de moriska pojkar som utgjorde hans armé. Hur? Med två grundläggande åtgärder:

### Revolutionärt program

**1. Nationalisering av jorden.** Den ryska revolutionens kraftfullaste vapen för att besegra de allierades och de vitas arméer på 22 fronter var att egga upp bönderna genom att ge dem jord. De spanska bönderna var ännu mer jordhungriga än de ryska. Beslutet att nationalisera jorden och lämna över den till bondekommittéerna för att brukas fick över bönderna på bolsjevikernas sida. Inte bara på bolsjevikkontrollerat territorium utan också bakom de allierade och vita arméerna, där

<sup>11</sup> De vapen och en stor del av andra förnödenheter som Sovjet levererade till Spanien betalades med den spanska guldreserven, dvs det handlade inte främst om solidaritet utan till stor del om affärer. Ett tydligt uttryck för att Moskva intresse av att stödja den spanska republiken kraftigt minskade under 1938 var tillbakadragandet av Internationella brigaderna som inleddes i september 1938.

bönderna tog varje tillfälle till gerillakrigföring, spioneri på fienden, att desertera och orsaka desertering. Inför denna böndernas elementära makt smälte vitgardisternas arméer bort.

Samma process kunde ha ägt rum i Spanien. För att ställa in sig hos det engelsk-franska blocket (och hos Stalin som krävde att de skulle underkasta sig detta block) vidmakthöll det stalinistiska-socialistiska-anarkistiska ledarskapet privategendomen i Spanien, skickade polis som straffexpeditioner för att krossa de kollektiv som dök upp under de första månaderna, återlämnade deras mark till godsägarna och tog ifrån bönderna hoppet om ekonomisk förbättring.

*Istället för att rykten sipprade in i Francos Spanien om ett nytt liv under lojalisterna, kunde bönderna i det territorium som Franco erövrade bara tala om att den gamla regimen upprepades. Lojalisternas politik gjorde det möjligt för Franco att behålla sin armé av bondesöner.*

### Frihet åt morerna

**2. Frihet åt Marocko.** Morerna hade ingen anledning att se de spanska arbetarna som sina bröder. Ty både Azañas socialistiska regering 1931-1933 och den borgerligt-socialistiskt-stalinistiska regeringen från februari 1936 lämnade morerna under Främlingslegionens diktatur. En brytning med den tidigare politiken, en förordning som gav Marocko fullständig självständighet, skulle ha inlett en helt nytt period i relationerna mellan de moriska bönderna och de spanska massorna. Om ett störtande av Franco skulle ha inneburit självständighet för deras land, så skulle morerna ha gjort uppror mot Franco.

Men Caballeros och Negríns regeringar var underdåniga mot England och Frankrike, och utropade inte frihet åt Marocko. "Demokratierna" ville inte ha någon revolt i Marocko som ett flammande exempel för det franska och engelska kolonierna! Den marockanska Rifrörelsens ledare Abd-el-Krim, som hade landsförvisats av Frankrike, bad premiärministern om att få resa till Marocko för att organisera ett uppror mot Franco. Blum vägrade! (Förhandlingarna å Rifledarens vägnar genomfördes mellan Moise Rosenberg och Blum. En intressant detalj är att den anarkistiska internationella organisationen har alla fakta om detta, men aldrig har publicerat dem!)

Utan några utsikter om frihet riktade morerna sin hämnd för tidigare förödmjukelser mot det spanska fastlandet ... under Francos ledning.

### Förrädare vid rodret

Azaña, Barrios, Companys, de baskiska kapitalisterna, borgarklassens hela "vänster", som är helt igenom illojal och bara av en slump hamnade på arbetarnas sida av barrkaderna, tilläts "leda" kampen mot Franco. Resultaten blev de öppna förräderierna vid Bilbao, Santander, Gijón, Málaga, Toledo, etc., etc. Arbetar- och bondemilisen kunde inte förhindra dessa förräderier. Deras valda officerare avsattes, deras kommittéer upplöstes och de beordrades att utan invändningar lyda sina borgerliga officerare, eller drabbas av dödsstraff.

Vi kan inte i detalj gå igenom de stalinistiska-socialistiska-anarkistiska ledarnas lista av brott mot de spanska massorna. Men tillräckligt mycket har visats för att klargöra vår poäng: Spaniens räddning låg framförallt i att följa en klasskampspolitik i Spanien, och den övergavs för det ödesdiga perspektivet att ställa in sig hos de "stora demokratierna".

De spanska arbetarnas utsägliga tragedi är att deras stalinistiska-socialistiska-anarkistiska ledares brottsliga politik var förhärskande ända fram till det bittra slutet. Fängslade, terroriserade, mördade, krossade med alla tänkbara medel av den lojalistiska regeringen, lyckades de revolutionära elementen aldrig bilda det revolutionära parti som kunde utmana det förrädiska reformistiska ledarskapet.

Det är Spaniens verkliga tragedi. Låt den inte upprepas i Frankrike och Amerika!

---

## Barcelona och Frankrikes framtid

Ur *New International*, [Vol. V No. 2](#), februari 1939

Belägringen av Barcelona varade inte ens en dag. Premiärminister Negrín hade förstås späckat staden med skyltar med *No pasarán*, kommit med en proklamation där han svor inför folket att regeringen inte tänkte överge staden och infört krigslagar med det uttalade syftet att underlätta försvaret av staden. Men samtidigt har det framkommit hade Negrín hyrt en liten villa i Le Perthus med ytterdörren i Spanien och bakhöjningen i Frankrike.

Runt om i staden var arbetarna fortfarande fullt upptagna med att bygga barrikader för strider gata för gata ... men när de lyfte blicken upptäckte de att fascistiska förtrupper rullade fram på huvudavenyerna utan att stöta på något motstånd. Arbetarna själva hade inga vapen att göra motstånd med: de vapen de hade slitit av fascisterna den 19 juli 1936 hade i sin tur tagits ifrån dem, först av Caballeros regering och sedan av Negríns under slagordet ”Alla vapen till fronten”.

Den republikanska regeringens beslut att dölja sin plan att överge staden utan strid gjorde att det inte gick att i tid varsko de tusentals arbetaraktivister som fanns noterade på Francos listor över vilka som skulle avrättas. Illavarslande är också vad som ska hända med de tusentals fängslade vanliga socialister och anarkister, medlemmar av POUM och trotskister. Det är alltför troligt att de lämnades kvar i republikanska fängelsehålor för att sedan hamna framför Francos exekutionspatruller.

Folkfronten slutar ”inte med en smäll utan med ett gnäll”. Så, fick vi veta, skulle fascismen bekämpas. Det fick vi veta av socialisterna efter revolutionen den 14 april 1931, när de satte sig i en folkfrontsregering – då hade stalinisterna ännu inte kommit på det namnet, i stället användes den gammeldags beteckningen ”koalitionsregering”. När ”den borgerliga vänstern” i denna regering sköt bönder till döds eller slog ned strejker med våld fick vi veta att det berodde på kommunistiska provokationer. Två år med den koalitionen banade väg för två år av svart reaktion under Gil Robles. När reaktionen tvingades retirera tilläts den av sin efterträdare, folkfrontsregeringen som tog över i februari 1936, få tid på sig, möjligheter och resurser att förbereda sig på nytt. Nu kunde ingen längre tala om kommunistiska provokationer, ty kommunisterna ingick i folkfronten, inte heller anarkisterna utgjorde något alibi, för de hade skamset skickat sina styrkor till vallokaler för att rösta på folkfronten. Men den nya koalitionen upprepade brotten från 1931-33. På något annat sätt kunde det inte vara.

### Reaktionens komplott

Det var känt att monarkisterna, jordägarna och kapitalisterna planerade att återta makten med våld. Generalstaben och hela officerskåren var förstås med dem. I april 1936 gav överste Julio Mangada ut en väldokumenterad broschyr, som inte bara avslöjade fascisternas komplott utan klart bevisade att president Azaña var helt informerad om komplotten när hans regering den 18 mars 1936, på begäran av generalstaben, upprört tillbakavisade ”de obefogade attacker arméns officerare utsatts för”. Krypande framställdes generalerna som ”helt främmande för all politisk kamp, trogna tjänare åt den konstitutionella makten och lydiga garantier för folkviljan” och detta parades med hot om att fängsla alla som fortsatte att angripa officerskåren.

Socialister, kommunister och anarkister stödde ju regeringen och kunde just på grund av detta inte bedriva någon systematisk kampanj för att upplösa disciplinen i armén. Regeringen hade förbjudit det och de stödde ju regeringen. Det innebar att officerskåren när resningen väl kom var i stånd att få med sig de bondesöner, som utgjorde armén och som aldrig fått lära sig att ifrågasätta officerskårens auktoritet.

Under kapitalismen är demokrati en tillåten lyx i moderlandet, om den över huvud taget är tillåten. Det går inte att härska över koloniala slavar med demokratiska metoder. De socialistiska, kommunistiska och fackliga ledarna var världsvana personer som insåg detta och de satte därför inga hinder i vägen för att främlingslegionen skulle fortsätta att hålla greppet över Spanska Marocko. Det rädde

förbud mot att sprida den spanska arbetarrörelsens tidningar i kaserner och städer i Marocko. Ledarna för arbetarrörelsen reagerade inte med att ta upp parollen ”Frihet åt Marocko”. Det ingick inte i folkfrontens program och man fick inte gå utöver överenskommelsen med ”bourgeoisien vänsterflygel”. I de diskreta stämningar som omgav militärdiktaturen i Marocko hade generalerna Goded och Franco rikligt med utrymme att planera resningen. De moriska bönder som blivit utsedda till vapenbröder av den spanska arbetarrörelsen hade inget emot att ta ut hämnd på det spanska fastlandet för alla gångna förödmjukelser och allt lidande.

Det skulle gå att breda ut sig länge om hur folkfrontsregeringen på alla möjliga sätt banade väg för den fascistiska resningen och dess framgångar. Det som nu är nödvändigt är i stället att understryka vilken betydelse det som hänt i Spanien de sju senaste åren har för den franska arbetarklassen.

Sedan 1935 har socialister och stalinister i kör förkunnat för den franska arbetarklassen att deras räddning består i att enas med den progressiva bourgeoisien i en folkfront för att krossa all reaktion – med eller utan Hitler och Mussolini. Att den fjärde folkfrontsregeringen, under premiärminister Daladier – och Daladier var den ledare för det radikala partiet som bar huvudansvaret för att få med bourgeoisien i folkfronten från första början – hade slutat med att komma överens med Hitler i München och krossa generalstrejken på hemmaplan har inte ändrat något i socialisternas och stalinisternas kör. Daladier, Chamberlain, osv får personligen bära skulden för sitt ”förräderi” – det skylls på allt utom klassintressena hos den ”progressiva bourgeoisien”. Om det skulle tjäna den franska bourgeoisien syften kommer någon annan ledare för det radikala partiet i morgon, troligen Herriot (som ondskefullt avvisade folkfronten 1935) att sträcka ut handen till stalinister och socialister och de kommer krypande att hylla honom på samma sätt som en gång Daladier, ”Den rätte mannen”. Herrar som Blum och Thorez lär sig aldrig någonting och kan aldrig lära sig något.

De franska arbetarna måste inte bara gå armkrok med den ”liberala” bourgeoisien, för att rädda situationen måste de också gå armkrok med de ”stora demokratierna”, England och Amerika.

För att få de franska arbetarna med på noterna talar man om för dem – precis som de amerikanska arbetarna får veta det av en Browder, Abe Chan och James O’Neal – att den spanska republiken föll på grund av att de ”stora demokratierna” inte levererade några vapen och att om bara riktiga folkfrontsregeringar styrts i de länderna skulle det antifascistiska Spanien ha avgått med segern. Till och med Blum hade fräckheten att kräva att Daladier skulle göra det Blum själv inte vågat.

För att få de franska arbetarna än mer med på noterna talade man om för dem att kriget i Spanien handlade om nationellt oberoende, med fascistmakter å ena sidan mot ”folket” på den andra och att efter Spanien ankommer det nu på det franska folket att föra samma krig för oberoende.

Lite sanning och åtskilligt med lögn blandas så skickligt i denna socialistisk-stalinistiska propaganda att det inte är att undra på att de, med uppbackning av enorma penningtillgångar och arméer av tjänstemän, efter sju år av händelser i Spanien och efter fem år av kris i Frankrike, har lyckats förleda majoriteten av de franska arbetarna. Men de franska arbetarna är dömda om de inte förmår göra sig av med dessa illusioner.

### **Nödvändiga lärdomar av Spanien**

De beska lärdomarna av Spanien måste ingå i de franska – och de amerikanska – arbetarnas ABC-bok. Tragedin i Barcelona är något som klassmedvetna arbetare oförtröttligt måste ta till sig, om och om igen. Precis som officerare utbildas på militärhögskolor, där de i minsta detalj går igenom tidigare militära kampanjer, måste den proletära kadern sätta sig på skolbänken om spanska inbördeskriget. Må de lyssna och de plågade själarna hos en halv miljon spanska arbetare och bönder kommer att undervisa dem om hur det kommande inbördeskriget i Frankrike ska utkämpas.

Att fascisterna förbereder sig för krig mot de franska massorna är odiskutabelt. Men när stalinister och socialister tolkar detta som att det bara är Mussolini och Hitler och deras franska redskap som kommer att starta krig mot det franska ”folket” sprider de en lögn som om den får genomslag kommer att hindra massorna från att på rätt sätt förbereda sig för denna strid.



De fascister som förbereder ett krig mot de franska massorna är de *franska* fascisterna och de som *de* tjänar, dvs den *franska* kapitalistklassen. Huvudfienden finns på hemmaplan. Inför ständigt ökande krav från Hitler och Mussolini förbereder sig de franska imperialisterna för den stund då de kommer att upphöra med att göra ytterligare eftergifter och ta tillbaka tidigare eftergifter och mer därtill. Något som är nära kopplat till den franska kapitalistklassens planer på ett imperialistiskt krig och nyuppdelning av världen är att åstadkomma klassförsoning på hemmaplan. Till det franska proletariats ovanskliga ära hör att socialister och stalinistiska lakejer visat sig odugliga till att leverera samhällsfreden åt sina kapitalistiska herrar, arbetarna kommer inte och kan inte gå med på att tidigare sociala landvinningar sopas bort. Utvecklingen gör att de franska kapitalisterna rör sig i riktning mot en fascistisk diktatur. Daladiers högersväng är bara en del av den processen. Att han krossat generalstrejken, gjort slut på 40-timmarsveckan och fångslat fackliga aktivister räcker inte. Franska kapitalister måste stå på jämbördig fot med Hitler och Mussolini, dvs den vill inte ha några fackföreningar, arbetarpartier, någon fri press, massmöten eller några andra demokratiska rättigheter, som kan stå i vägen för deras krigsförberedelser och krigshandlingar mot sina imperialistiska rivaler. Den kräver fascism för att kunna mäta sig med Hitlers och Mussolinis fascism.

Om den fascistiska statskuppen misslyckas och arbetarna, i stället för att snabbt krossas, gör framgångsrikt motstånd och tar kontrollen över de stora städerna kommer det givetvis att dyka upp "liberala" borgerliga element som erbjuder sig att ta kontroll över arbetarna och deras kamp mot fascisterna. Precis som Azaña, Martínez Barrio och Companys sade i juli 1936 kommer de att säga: "Detta är inte något krig klass mot klass, utan hela folkets krig mot en liten klick uppbackad av yttre krafter." Och om de franska arbetarna underställer sig den sortens kontroll kommer dessa borgerliga "antifascister" att spela samma svekfulla roll som i Spanien.

Dessa "liberaler" bidrog inte bara på olika sätt till att bana väg för fascisterna. När den fascistiska statskuppen inleddes försökte dessa demokrater *överlämna makten till Francos styrkor*. Här räcker det med att påminna sig att folkfrontsregeringarna i Madrid och Barcelona *vägrade beväpna arbetarna*. Regeringarna vidtog inga åtgärder för att organisera motståndet. I stället inledde Azaña förhandlingar med Franco för att nå en uppgörelse.

Och kunde det egentligen vara på något annat vis? Francosidan sade: "Vi, kapitalets verkliga herrar, de riktiga språkrören för det borgerliga samhället, säger er att demokratin måste upphöra om kapitalismen ska kunna överleva. Välj, Azaña, mellan demokrati och kapitalism. Vad låg djupare hos Azaña och den liberala bourgeoisien, deras demokrati eller deras kapitalism? De gav svaret genom att böja sina huvuden för de frammarscherande fascistiska leden.

Trots alla sorters Azaña hejdades fascisterna av arbetarna i Barcelona. Närmast enbart med hjälp av sina händer, med bara de vapen de kommit över genom råder mot sportaffärer, med dynamit från byggarbetsplatser och lite gevär som hittats hemma hos fascister tog arbetarna kontroll över de upproriska garnisonerna. Först när arbetarna tagit herraväldet i Katalonien, den avgörande industriregionen i Spanien, först då tillkännagav regeringen i Madrid att man skulle beväpna folket – dvs först när den inte längre hade makten över sina beslut.

Som ett led i försöken att få de franska arbetarna att förena sig med den "egna" bourgeoisien har stalinister och socialister i maskopi med den spanska bourgeoisien dolt att man vägrade att beväpna arbetarna. Ett särskilt lumpet exempel på denna propaganda är André Malraux' roman [Förtvivla ej!](#). Den tredje meningen i boken lyder: "Klockan ett på morgonen hade regeringen äntligen beslutat vapenutdelning bland folket, klockan tre blev syndikalistiska medlemskortet giltigt som vapenlicens." Denna första sida handlar om Madrid. Författarens "frihet" blir här lika med politisk förfälskning. Den första striden med fascisterna ägde rum den 19 juli i Barcelona och ledde till en avgörande seger för arbetarna *innan* Madridregeringen nästa dag "gick med på" att beväpna arbetarna "klockan ett på morgonen".

Ingen koalition med bourgeoisien, vänster eller höger! Inget politiskt stöd till någon folkfrontsregering! Beväpning av arbetarna *före* inbördeskriget, beväpning av arbetarna oberoende av

regeringen och trots regeringen! Detta är den grundläggande lärdomen av hur spanska inbördeskriget startade.

Men de lärdomarna räcker inte för seger.

### Frankrike och dess kolonier

Precis som Marocko blev den militära basen för spanska inbördeskriget kommer Nordafrika med största sannolikhet också att bli den militära reservoaren för fransk fascism. De inhemska massorna där har idag inga känslor av gemenskap med de franska arbetarna. Det är följden av den politik folkfrontsregeringen följt sedan juni 1936 och som i de inhemska massornas ögon naturligt kommit att identifieras med de franska arbetarna, vars organisationer stödde regeringen.

De infödda har inte förmått uppskatta folkfrontspolitikens välsignelser, som de fått sig till dels av Albert Sarraut, ”koordinator” för kolonierna. Bombplan och motoriserat infanteri, som slog ned kurderna i Syrien (augusti 1937), de oräkneliga gånger som de inföddas möten upplöstes av de mobila gardenas sablar, massarresteringar och fängslanden, maktdemonstrationer i syfte att skrämja de infödda (som överflygningarna över Nordafrika med 80 stridsflygplan i oktober 1937), nationalistiska rörelser som slagits ned med våld i Meknez, Fez, Casablanca, Khemisset, Rabat, Port Lyautey, osv, osv ... det är vad folkfronten har inneburit i kolonierna. Våldsinsatserna har öppnat dörren för fascismen för medan socialister och stalinister inte velat gå med på frihet för kolonierna har fascisterna demagogiskt lovat de infödda allt möjligt. Deras antisemitiska agitation har slagit rot och redan 1935 kunde de la Roque [ledare för en fascistisk organisation i Frankrike, ö.a.] anordna en stor militärparad i Alger. Likheten med Spanska Marocko är påfallande in i minsta detalj: under folkfrontsregeringens smekmånad (november 1937) fick stalinisterna nöja sig med att klaga över att deras press var förbjuden i Marocko, medan den fascistiska *Action Française* utgavs i en marockansk edition, där krav på mord av medlemmar av regeringen framfördes.

För att befolkningen i Nordafrika inte ska spela samma roll som Francos morer måste den franska arbetarklassen nu göra klart att de delar samma mål. Det kan bara ske genom villkorslöst stöd till att de kolonierna befrias från fransk dominans.

Med hänvisning till kampen mot fascismen gick de spanska arbetarna och bönderna med på folkfrontsregeringens råd: vi får inte ge frihet åt Marocko för det skulle leda till bittra reaktioner i Frankrike och England, som skulle riskera att få se sina kolonier följa samma exempel. Konsekvensen blev att morerna tog hämnd på det spanska fastlandet ... under Francos officerare.

Efter att ha slagit ned fascisternas kupp i Barcelona, Madrid, Valencia – ja, i stort sett i hela landet – var arbetarna redo att bekämpa fascismen på det mest effektiva sätt som stod till buds: genom sin egen styrka, genom att själva ta över militära och ekonomiska medel och dela ut jord till bönder som hungrade efter mark och därmed få landsbygden att resa sig mot Franco. Arbetarna tog över och styrde fabriker och transportmedel, bönderna tog över marken. Omedelbart växte överallt ett nätverk av arbetar- och bondekommittéer upp för att leda inbördeskriget och ta hand om produktionen. Folkfrontsregeringarna i Katalonien och Madrid hade ingen makt: grunden till deras makt, armén, hade gått över till Franco och nu var de väpnade massorna enda alternativet. Återstod bara att centralisera dessa kommittéer i ett nationellt råd och bilda en arbetar- och bonderegering.

Men då steg de spanska motsvarigheterna till Bluet och Thorez och sade samma sak som de nu säger i Frankrike:

Vi behöver hjälp och det kan vi få av de stora demokratierna men då får vi inte göra något som skrämmer dem. Dessutom kämpar bourgeoisien vänster också mot fascisterna tillsammans med oss. Vi måste därför gå samman med bourgeoisien i en hela folkets regering mot fascisterna. Detta är inget inbördeskrig, utan ett krig för nationellt oberoende mot Hitler och Mussolini.

Dessvärre lyssnade de spanska arbetarna och bönderna på dem. Inte att undra över eftersom inte bara socialister och stalinister talade så, utan också anarkister och POUM långt ut till vänster. En

handfull revolutionärer kunde inte göra sig hörda. Alla sorters Azaña, Companys, etc, tilläts bestämma.

### Kapitulationen förbereds

Långsamt till att börja med och sedan allt snabbare kunde den ”liberala” bourgeoisien, med rikligt understöd av arbetarledarna, återuppbygga den söndertrasade borgarstaten. Återuppbyggd för att ersätta den armé som Franco nu förfogade över skapades nu en ”enad, disciplinerad” armé underställd en officerskår hämtad bland i första hand bourgeoisien och stalinisterna. Med denna våldsapparat återtog man fabriker och mark och återställde privategendomen och allt som följer med den. Vad detta ledde till har vi sett: kapitulation för Franco. Slag mot vänstern, försoning mot högern innebar att medan revolutionära arbetare blev avrättade och fängslade kunde pro-fascistiska officerare förråda stad efter stad, front efter front: Málaga (där den stalinistiske befälhavaren Bolívar gick över till fascisterna), Bilbao, Gijón, Santander (tack vare att CNT slogs ned och genom den baskiska bourgeoisiens hegemoni), Aragonfronten i januari 1938 tack vare generalen (stalinisternas vän) Sebastian Pozas ... Det skulle gå att fortsätta länge än.

Inte för att fullborda revolutionen – det hade arbetarna gått med på att inte göra för att kunna få vapen från ”de stora demokratierna”. Men det kunde varken blidka ”kamrat” Blum (fransk premiärminister mellan 5 juni 1936 och 21 juni 1937) eller de olika folkfrontsregeringarna efteråt, eller president Roosevelt, eller Anthony Eden att leverera några vapen som dög mot Franco. De kapitalistiska demokratierna – dvs de härskande klasserna där och deras lakejer – insåg bara alltför väl att den dag Franco drivits ut i havet också skulle bli sista dagen för spansk kapitalism. Varför skulle arbetare och bönder nu låta Azaña och Companys härska över dem? Av just följande skäl: världens kapitalister, hur demokratiska de än var, tog hellre en seger för Franco än en seger för anti-fascisterna som oundvikligen skulle leda till en arbetar- och bonderegering.

För att Azaña skulle kunna bli kvar vid makten tillräckligt länge för att sätta stopp för en alltför snabb seger, som skulle ha hjälpt rivalerna Italien och Tyskland, gick de demokratiska imperialisterna tidvis med på ett dribblande med vapenleveranser. Storsint tillät de Stalin att leverera en del. Han för sin del ville visa sin användbarhet för de stora imperialistmakterna och gjorde vad dessa inte klarade av själva: hans agenter ströp de revolutionära krafterna i Spanien med alla de medel som GPU utvecklat. I slutändan fick förstås varken Stalin eller de spanska arbetarledarna den allians med ”de stora demokratierna” som de varit beredda att förråda den spanska revolutionen för.

Att fortsätta på detta villospår i Frankrike skulle vara helt förödande för de franska arbetarna. Godta stöd från ”medelklassen”? Givetvis! Förbund med alla villiga att ta till vapen mot fascisterna. Ge de franska bönderna något att kämpa för genom att utplåna bankernas, ockrarnas och bolagens fordringar på dem och dela ut de stora markegendomarna till dem – det är en myt att all fransk mark brukas av småbönder. Ge butiksägare och tjänstemännen i städerna en vision av en framtid i en socialistisk värld i hjärt kontrast till den kapitalistiska världen av svält, umbäranden och förödmjukelser de nu får utstå. Det är så man närmar sig ”medelklassen”.

Och ta makten! Framför allt, ta makten och lämna inte ifrån er den till de ”liberala” förrädarna, till någon fransk Azaña. Överlämna makten i händerna på arbetare som kommer att vara trogna sitt eget kött och blod. Låt makten gå till dem som skulle ha allt att förlora på fascism.

Det, mer än något annat, är lärdomen av Spanien. Om arbetarna och bönderna tagit makten i egna händer hade vi inte fått uppleva hur fascisterna utan motstånd kunnat tåga in i städer som Barcelona och Bilbao. Det skulle inte ha varit fråga om några krypande vädjanden till någon Blum eller Chamberlain om vapen, utan i stället en eggande maning till massorna överallt att organisera vapenleveranser och samtidigt ta makten i sina egna länder, först och främst i Frankrike. Den våg av revolutioner som följde på den ryska Oktoberrevolutionen 1917 skulle ha återkommit, nu försedd med lärdomarna från den tid som gått därefter.

Kämpa eller dö! – det finns bara de alternativen. För arbetarklassen är inget omöjligt när den följer en revolutionär väg! Bojkottad av en hel värld, i strid med en hel värld, lyckades arbetarna och bönderna i Ryssland kasta tillbaka de vita arméerna och allierade arméer på 22 fronter. Det Barcelona vi ska minnas är Barcelona av den 19 juli 1936 – men också Barcelona av den 25 januari 1939. Hade proletariatet i Barcelona gått i fotspåren från proletariatet i Petrograd i oktober 1917 skulle det inte nu bli nedtrampat av Franco.

Vi har talat om lärdomarna för den franska arbetarklassen. De lärdomarna gäller också för oss här i Amerika. Förr eller senare kommer vi att ställas inför samma frågor. Tragedin i Barcelona kommer inte att ha varit förgäves om vi inser att enda alternativet till den är den väg arbetarna i Petrograd slog in på i oktober 1917.

## Kämpa mot förtrycket i Spanien

Ur *Socialist Appeal*, [Vol. III No. 15](#), 14 mars 1939, s 1 & 3.

### Arbetarna i Madrid kämpar mot den nya juntan

**Kommunistpartiets ledare överger kampen vid den kritiska tidpunkten; Miaja försöker få Francos gillande med hjälp av blodbad**



Revolutionens dödgrävare (Folkfronten)

### För hjältemodig kamp

Trots två tidigare kungörelser från juntan att den hade lyckats slå ner sina motståndare, pågick sent i torsdags kväll fortfarande strider mellan trupperna i Madrids försvarsjunta och trupper som var mot att kapitulera för Franco.

Juntan\* kallade godtyckligt trupperna ”kommunister” trots att de definitivt innehöll regementen som gjorde motstånd men aldrig identifierade sig med kommunistpartiets ledning. Dessutom bröt striderna ut på tisdagen, samtidigt som kommunistpartiets högsta ledning och Negríns regering hade flytt ur landet föregående dag.

Ett telegram från Paris till den stalinistiska **Daily Worker**, daterat i tisdags, rapporterade: ”Mer än 400 lojalister, *inklusive många kommunistiska ledare*, flydde med flyg och båt till Oran och andra franska hamnar i Nordafrika.” Bland de stalinistiska höjdare som flydde fanns Cortes’ vice-president, La Pasionaria; jordbruksminister Vicente Uribe; utbildningsminister Jesus Hernández; Negríns flygvapenchef Hidalgo de Cisneros; general Juan Modesto, överste Enrique Lister, general Antonio Cerdón, García Antonio Compaz, Pereda Goiri och Carlos Núñez Mazas. Med kommunistpartiets viktigaste ledare ute ur landet innan stridigheterna bröt ut i tisdags är det svårt att skriva under på juntans påstående att deras motståndare uteslutande är ”kommunister”.

### Kommunistledare trotsades

Dessutom namnges inte någon av de kvarvarande ledarna i rapporterna som aktiva figurer. Tvärtom skrev United Press på torsdag eftermiddag att ”det rapporterades att kommunisterna trotsade sina ledares order att kapitulera och återupptog upproret.”

Vidare finns det inga tecken i kommunistpressen här, som betjänas av Kominterns telegrambyrå, på att den tar ansvar för ledningen av kampen mot juntan. Den beskriver motståndet som ”spontant”.

*Om kommunistpartiet verkligen hade tänkt göra motstånd mot juntans planer att kapitulera för Franco, så verkar det rimligt att anta att det skulle ha ordnat så att dess ledning skulle stanna i Spanien, om nödvändigt gömda, istället för att skamligt fly till utländsk mark.*

Förvisso är juntans påstående att trupperna som gör motstånd kämpar på uppmaning från Negríns regering nonsens, ty Negrín har själv vägrat stöda motståndet mot juntan.

### Negrín ”förlikad”

I en intervju på väg från Toulouse till Paris i tisdags ”sa [Negrín] sig vara förlikad med misslyckandet för sina långvariga ansträngningar, och förhoppningsfull att fred nu kunde slutas mellan generalerna som har ansvar för Spanien.” (**New York Times**, 9 mars.)

Senare försök att få Negrín att uttala sig var fruktlösa. Det enda som publicerades var ett uttalande från en person nära Negrín, ”vederbörligen auktoriserad” att tala. Och uttalandet – som publicerades i **Daily Worker** under den vilseledande rubriken ”Negríns medhjälpare ger fakta om Casados förräderi” – inte bara undvek att på något sätt fördöma juntan, utan påpekade också tydligt att Negrín själv försökte sluta fred med Franco.

Negríns ministrar, sas det, ”var främst intresserade av en sak – att rädda livet på tiotusentals av sina kamrater, republikaner, socialister och kommunister, som skulle ha blivit offer för repressalier från Franco om freden skulle undertecknas utan garantier.”

Med andra ord tänkte sig Negríns ministrar verkligen en fred utan verkligt bindande garantier för amnesti, och rättfärdigade som mest sin linje med att de skulle föregå freden genom att evakuera Folkfrontens ledande personer från landet.

Det är alltså uppenbart att dessa nyansskillnader – om det finns några sådana – mellan Negríns och Miajas regeringar knappast kan vara den fråga om vilken tiotusentals soldater vägrar vika sig för juntan.

---

\* I engelska texten står ”Popular Front Junta”, alltså Folkfrontsjuntan, men vi har översatt till ”juntan” för att tydligare skilja den från Folkfronten – öa.



## Utbredda stridigheter

Trots juntans alla påståenden om motsatsen är stridigheterna omfattande. Juntan har tvingats förflytta hela armékåren till Madrid för att angripa kämparna i arbetardistriktet Cuarto Caminos. På torsdag eftermiddag erkändes det officiellt att ”upproret” hade vunnit mark i Ciudad Real, söder om Toledo, och att Almeira hade erövrats av ”rebellerna”.

Juntans trupper i Valencia förberedde sig för att försvara staden mot framryckande ”kommunister”. Förbindelserna mellan Madrid och Valencia hade skurits av. Tidigare hade juntan påstått sig ha slagit ner uppror i Albacete, Valencia, Cuenca, Guadalajara, Alcala Henares, Jaén och Murcia.

Utifrån ”upprorets” omfattning kan man bara dra slutsatsen att det har djupa rötter i situationen, långt djupare rötter än de som kommunistpartiets ledning har efter att det, tvärtemot alla sina förväntningar, plötsligt hade uteslutits ur Folkfronten i söndags kväll.

## Blixt från en klar himmel

Uteslutningen kom som en blixt från en klar himmel för kommunistpartiet. Partiet var framgångsrikare än någonsin. Negrín hade just avsatt de befintliga armé- och örlogscheferna och lämnat över posterna till generaler som var anslutna till kommunistpartiet. Aldrig hade ett parti tagits med större överraskning än den kvällen när den stalinistiska ledningen fick höra att de icke stalinistiska generalerna med stöd från alla andra partier och grupper i Folkfronten hade beslutat att utesluta kommunistpartiet.

Utifrån sina egna mål hade kommunistpartiets ledning inget annat alternativ än att följande dag fly ur landet, när det blev uppenbart att hela Folkfrontens ledning, utom de själva, stödde juntan. Det slutgiltiga slaget kom när Miaja gick med på att leda juntan, ty så långt det var i deras makt hade kommunistpartiet lärt massorna att inte bara sätta all tilltro och förtröstan till Folkfronten, utan också predikat obetingad lydnad till general Miaja, som kommunistpartiet hade döpt till ”Madrids frälsare”.

## Sökte fred

*Tydligt hade kommunistpartiet mellan söndag kväll och måndag morgon, då dess ledning flydde, försökt sluta fred med den nya juntan. Ett telegram från United Press tidigt måndag morgon räknade upp kommunistpartiet som en av organisationerna som erbjöd sin lojalitet till juntan!*

Måndagens **Daily Worker** och **Freiheit**, som kom ut på gatorna långt efter att tabloidpressen skrikande hade rapporterat om kuppen, hade inte ett ord att säga i ämnet. De försökte fortfarande se till att kommunistpartiet tolererades.

Under de senaste veckorna har kommunistpartiets press försökt framställa det som att Negrín var fast besluten att föra en sista strid, och det trots dagliga rapporter, som Negrín aldrig förnekade, som trovärdigt beskrev hans beredvillighet att sluta fred om bara Franco skulle garantera Folkfrontsledarnas skinn. Men den stalinistiska pressens sagor var utformade för att lättare kunna svika de trogna. Det är klart att kommunistpartiets ledning har insett vart Negrín är på väg.

## Miajas främsta syfte

Om det skulle behövas fler bevis, så avslöjas det hela av den stalinistiska pressens behandling av Azañas manövrer i Paris. Stalinisterna höll Azaña om ryggen ända fram till hans formella avgång.

Följaktligen kunde juntans kapitulationistiska politik, som i grund och botten var identisk med Negríns, knappast ha verkat fränstötande för de stalinistiska ledarna.

Ändå uteslöts de ur Folkfronten. De uteslöts inte för att de inte kunde komma överens, utan för att Folkfronten inte kunde behålla dem på några som helst villkor. Tvärtom var det främsta syftet med att juntan tog makten, med Folkfrontens stöd, att utesluta och förbjuda kommunistpartiet.

### **”Till allmänhetens bästa”**

Varför? På ett språk som var diskret nog för att komma förbi censuren ger **New York Times’** reporter i Valencia, George Axelsson, en ledtråd:

Folk utanför Spanien kanske säger att kommunisterna kastades till lejonen eller erbjöds som ett offer till gudarna, och till och med antar att det är sant – vilket ingalunda är säkert – men redaktioner här omkring hävdar enhälligt att offret har varit till allmänhetens bästa, till fromma för större delen av det spanska folket.

Den andra ledtråden tillhandahåller den brittiska konservativa pressen, som varmt lovprisar upprättandet av juntan och Miajas ”statsmannaskap” och förutspår att de kommande fredsförhandlingarna nu kommer att bli en ”angelägenhet för officersklubben”.

Om vi slår ihop dessa två ledtrådar är svaret uppenbart: trots stalinisternas tjänstvillighet mot de ”demokratiska” kapitalisterna, trots att de ströp den spanska revolutionen, spände de franska arbetarna framför Daladiers krigsmaskin, etc., betraktas de fortfarande som ”röda” – dvs. som Moskvas agenter. Folkfronten serverade därför dessa röda som ett offererbjudande till Franco, och hoppades på så sätt blidka honom tillräckligt mycket för att säkerställa amnesti åt Folkfrontens icke kommunistiska ledare.

### **Francos nästa drag**

Med kommunistpartiet inte bara undanröjt från regeringen, utan också fördömt i de mest våldsamma ordalag av alla delar av Folkfronten, kan Franco om han så önskar nu sluta en ”officersklubbsfred” utan att tappa ansiktet. Efter att de ”verkliga” spanjorerna har ångrat sin allians med kommunisterna, kan han säga att han är berättigad att vara generösa mot dem.

Huruvida Franco verkligen kommer att göra det är dock en annan fråga. Om Franco nu skulle krossa den lojalistiska armén med våld, så kommer det inte att vara första gången som eventuella kapitulerande trupper hamnar framför arkebuseringspatruller.

Inför Folkfrontens cyniska och förrädiska manöver var kommunistpartiet försvarslöst. Inte egentligen fysiskt försvarslöst, ty truppernas efterföljande motstånd mot juntan visar att en djärvt ledd och välorganiserad kamp mot juntan kunde ha segrat snabbt.

### **Kommunistpartiet kunde inte kämpa**

Men kommunistpartiet kunde inte föra denna strid. Det var politiskt försvarslöst mot uteslutningen från Folkfronten. Ty att göra aktivt motstånd mot uteslutningen skulle ge världen en bild av hur kommunistpartiet ensamt (alltså ensamt bland organisationerna, men trots alla sina tidigare brott utan tvekan med stöd från en stor del av massorna) kämpade mot en kombination av alla sina allierade från igår.

Just en sådan bild av kommunistpartiet som kämpar ensamt mot fienden – även när fienden inte är Spaniens ”demokratiska Folkfront” utan en avskyvärd fascistgrupp som Nazi Bund i Madison Square Garden den 20 februari – är vad stalinistiska ledarskap över hela världen är fast beslutna inte ska visas någonstans. Det stalinistiska ledarskapets mest grundläggande mål är ”de demokratiska krafternas enhet” – aldrig att framträda som ett självständigt läger.

Francos har fortfarande inte erövrat omkring en tredjedel av Spaniens befolkning och territorium, och massorna vet att motståndet kan fortsätta, ty Francos grepp om resten av Spanien är rent militärt och sårbart för revolter inifrån.

Detta massmotstånd har vuxit fram mot Negrín-stalinist-regimen. Juntan bara ärvde det. Men kommunistpartiledningens flykt gav juntan bästa möjliga propaganda mot motståndet.

Juntan vädjade skickligt till massorna som gjorde motstånd genom att identifiera allt motstånd med kommunistpartiet.

”Medlemmarna i Negríns regering är i Frankrike”, sa en radioutsändning från juntan. ”Regeringen förrådade folket och kommunistpartiets ledare har förrått sitt eget parti.”

”Vem har under dessa förhållanden rätt att tala till soldaterna, inte bara i regeringens namn, en regering som inte existerar, utan till och med i namn av ett parti vars viktigaste ledare har tagit till flykten?

Kommunistiska kamrater, ni älskar fortfarande Spanien. Kamrater, ni har inte tillgång till flygplan som kan ta er till Frankrike! Kommunistiska kamrater, det finns inga reserverade platser till er i ett fjärran land där ni kan inrätta ett tryggt liv!”

Casado talade om ”kommunister som försöker genomföra en djärv kupp medan deras föraktliga ledare med bland annat La Pasionaria och Jesús Hernández, skamligt har flytt till Oran (Algeriet).”

### Lånar från stalinisterna

Juntan kungjorde att de upproriska trupperna hade lurats att tro att flygplansflottan kontrollerades av kommunisterna, och utfärdade en kommuniké som hävdade att de enda plan som kommunisterna hade tillgång till var de som kommunistledarna hade använt för att fly ut ur landet.

Juntan har observerat stalinisternas metoder på nära håll i 32 månader, och i sitt våldsamma språk mot de stalinistiska syndabockarna har de lånat från dem: identifiera din motståndare med den hatade fienden: ”Francos bästa allierade var kommunisterna”, förkunnade juntan i en radioutsändning på torsdagen, vilket påminde om kommunistpartiets kampanjer mot de ”trotskistiska” kämparna.

Efter att ha skapat den nödvändiga hatiska atmosfären kunde juntan bli skoningslös. I torsdags sköts 19 ”kommunister” i Valencia kallblodigt, för att inte tala om de hundratals som hade dödats redan under striderna. Mer än 2.500 ”kommunister” har arresterats i Cartagena och Valencia, och ett stort antal är fångna i Madrid, Alicante, Murcia och på andra ställen. Miaja, ”Madrids frälsare”, befriar Franco från en del av hans arbete.

### Inget alibi nu

Bland slaktarna finns Folkfrontens alla ledare, som stalinisterna lärde massorna att vörda: trygga utanför Spanien applåderade en del av dem slaktandet och godkände det på avstånd: det vänsterrepublikanska partiets ledare, Azaña; republikanska unionspartiets ledare, Martinez Barrio; ambassadören i USA och socialistpartiets högerflygels ”visa man”, Fernando de los Rios, som i onsdags telegraferade sitt stöd till juntan. På plats leder andra helgon, som ända till igår förhärlijades i den stalinistiska pressen, slakten, framförallt förstås general Miaja.

När arbetarna i Barcelona – samma arbetare som hade krossat fascisterna den 19 juli 1936 – sköts ner av polisen och soldaterna den 3-7 maj 1937; när hundratals av de främsta inom arbetarklassen mördades eller formellt avrättades, och tiotusentals andra fängslades under de senaste två åren – jämrade sig UGT:s, CNT:s och socialisternas ledare: ”Det är inte vårt fel. Det är kommunisternas och deras GPU:s arbete.”

Men nu är stalinisterna borta. Vilket alibi har nu de korruperade arbetarbyråkraterna som sanktionerar Miajas slakt av arbetarna? Nu är det uppenbart att de ”socialistiska” och ”anarkistiska” ledarna inte var passiva deltagare i stalinisternas brott!

### Håller slaktarna om ryggen

Man skulle tro att den kontrarevolutionära linje som förts av CNT:s, UGT:s och Socialistpartiets ledningar nu skulle vara måltavla för bittra fördömanden från kommunistpartiet. Men tvärtom har stalinisterna ställt sig den befängda uppgiften att förneka att dessa organisationer stöder juntan!

Linjen slås fast i en kommuniké från Moskva i **Daily Worker** den 9 mars. Den kallar juntan för ”femte kolonnen” och fortsätter med att nedvärdera juntans sammansättning. ”Alla ärliga socialister har för längesedan förkastat Besteiro, en intrigmakare och gammal vän till den brittiska underrättelsetjänsten.”

Förvisso sant, men när upptäckte stalinisterna det? Inte när de i regeringen röstade för att skicka Besteiro som den spanska regeringens representant till kung George VI:s kröning!

”Vilka är de andra medlemmarna i förrädarnas kommitté: Wenceslao Carillo, vän till Largo Caballero, vän till POUM-isterna. Hur skulle förrädarna klara sig utan sin trotskistiska agent?” Beskrivningen hittades förstas på för detta tillfälle: fram till igår arbetade stalinisterna sida vid sida med Carillo i UGT – som nu officiellt har utsett A P Garcia till sin representant i juntan.

”Två obetydliga anarkister och en vänsterrepublikan av sekundär betydelse anslöt sig också till kommittén.” Inte ett ord om att de vänsterrepublikanska partierna – under ledning av Barrio, Azaña och Aguirre från de baskiska nationalisterna – stöder juntan.

Det verkar nu som om de ”obetydliga anarkisterna” ska få sällskap av CNT:s generalsekreterare Mariano R Vázquez, som på onsdagen telegraferade sitt stöd till juntan, och tillade att han var på väg tillbaka från Paris.

Stalinisterna tvingas till den befängda åtgärden att dölja gårdagens allierades brott eftersom de framförallt i USA har för avsikt att upprepa Folkfrontserfarenheterna. Därför vågar de inte medge att det är Folkfronten i sin helhet – dvs. alla de korruperade ledare som de arbetade med igår – som slaktar arbetarna i Spanien.

### Ära deras minne!

Och medan stalinisterna leker denna vansinniga och vanmäktiga politik faller inbördeskrigets bästa kämpar under kampen mot fascismen för Folkfrontens artilleri, stridsplan, stridsvagnar och maskin-gevä. Ära deras minne! Framförallt den enda sorts ära som räknas: att lära av deras nederlag, hämnas dem, mot Franco, mot Folkfronten, mot stalinisterna som ledde dem till slakten.

## Spanska kommunistpartiledare söker fred med juntan i Madrid

Ur **Socialist Appeal**, [Vol. III No. 17](#), 21 mars 1939, s 1 & 3.

Utifrån ett reportage från Valencia i **New York Times** den 15 mars, verkar det som om det spanska kommunistpartiet har slutit fred med Casado-Miajas junta:

Den kommunistiska morgontidningen **Verdad** kom idag ut för första gången på 10 dagar. Den bedyrade med emfas att kommunistpartiet bara ville ha ”en ärofull fred”, samma sak som andra partier strävar efter, och pekade på de många kommunister som hade fallit på de spanska slagfälten ”under kampen för våra gemensamma ideal”.

Denna utveckling kan förklara att den stalinistiska pressens högljudda klagan mot Miajas junta plötsligt upphörde förra veckan. Sedan i måndags har inget material mot juntan publicerats i **Daily Worker**. På onsdag och torsdag försvann Spanien helt och hållet från förstasidan. Inte heller har det funnits några ledarkommentarer eller något annat material som försöker förklara händelserna i Spanien. Stalinistpressens plötsliga tystnad verkar peka på en förändring av linjen till att stöda Miajajuntan.

### Första direkta uttalandet

De första direkta uttalandena från kommunistpartiets ledare om striderna mot juntan i Madrid publicerades av **La Voz**, en spanskspråkig folkfrontsvänlig dagstidning i New York, i ett reportage från Paris den 16 mars. Det var en intervju med Antonio Mije och Francisco Antón, medlemmar i det spanska kommunistpartiets centralkommitté.

I egenskap av politisk kommissarie i Centralarmén var Antón Miajas högra hand under belägringen av Madrid. Han sa angående striderna i Madrid:

Det hade gått att undvika, eftersom det fanns lagliga metoder att utesluta kommunisterna från regeringen. Vi är inte omedgörliga, men det våld som användes mot oss tvingade oss att försvara oss. Statskuppen var

uttalat antikommunistisk. Vårt folk arresterades, och på en del ställen, som Valencia, angreps kommunistpartiets byggnader.

### **”Förlängde” inte kampen**

Kommunisterna besvarade denna aggression [fortsatte Antón] genom att ta till vapen mot Försvarsrådet. Men vi bröt ingen front, vi drog inte bort styrkor från stridslinjerna för att utvidga vår protest. Vi kommunister använde bara våra reservtrupper.

Inte heller förlängde kommunistledarna upproret, även om vi kunde ha varit berättigade att göra det. Vi kunde ha utökat våra trupper, ty vi hade folk i alla arméer i Centralzonen som kunde ha lytt våra order att kämpa. Ändå föredrog vi att inte dra fördel genom att utvidga kampen (mot Miaja).

Vi ville fortsätta enade, gå mot (Franco) så gott vi kunde, för att uppnå en ärofull fred, ty vi vet att fascismen inte förhandlar med de svaga, och vi kunde uppbåda minst tre månaders motstånd med det materiel vi hade till vårt förfogande. Under tiden kunde många män ha lämnat Spanien som nu kommer att falla i fiendens händer på grund av brist på militär styrka att fortsätta motståndet.

Avslutningsvis sa Antón:

Det är svårare att förhandla med Franco nu ... Vi ville fortsätta kriget eftersom vårt motstånd var effektivt för att få fred. Men de (resten av Folkfronten) kunde inte förstå oss.

### **Vad det betyder**

Detta betydelsefulla uttalande från de spanska stalinistledarna klargör ett antal viktiga punkter:

1. Kommunistpartiet beslutade inte att revoltera mot Miaja. Partienheterna som angrep juntan försvarade sig bara.
2. De avslutade striderna så fort som möjligt, utan att ha någon avsikt att fortsätta kampen och störta Miaja. De kommunistiska militära ledarnas huvudstyrkor drogs aldrig in i striderna.
3. I grund och botten var kommunistpartiet överens med Miajas junta om att sluta fred med Franco, men talade om en ”ärofull” fred. Först efter att de angreps upptäckte kommunistpartiets ledare en taktisk skillnad om hur bästa möjlig fred skulle säkras.

Således krossar deras egna spanska ledares vittnesmål den stalinistiska pressens påståenden att de och Negrín var för en sista desperat strid. De hade inga principiella meningsmotsättningar med Miajas ”trotskist-fascistiska” junta, och United Press hade troligen rätt i sina rapporter, dagen efter att juntan tog makten, om att kommunistpartiet hade förkunnat sitt stöd till juntan. Men Miaja avvisade detta stöd och inledde ett angrepp på dem, ty ett av de främsta syftena att upprätta juntan var att kasta stalinisterna till vargarna i förhoppning om att på så sätt skaffa sig bättre eftergifter från Franco.

### **Hotar med motstånd**

Kompromissen mellan juntan och stalinisterna kan bero på att Franco fortsätter att yrka på en ovillkorlig kapitulation och förbereder en offensiv mot Madrid. Att den spanska stalinistiska pressen åter kommer ut kan vara Miajajuntans påpekande till Franco, att om inte han inte går med på deras begäran om amnesti så kommer de att återförenas med stalinisterna för att visa sitt motstånd.

Att Miaja imorgon återigen kommer att kasta stalinisterna till vargarna i utbyte mot smärre eftergifter från Franco måste vara uppenbart för stalinisterna. Men de är nu inte först och främst intresserade av de spanska partimedlemmarnas liv utan av att vidmakthålla myten om Folkfronten.

Om de kan bli sams med Miaja kommer de efteråt skamlöst att försvara en fred med Franco. Medan att kämpa mot Miaja vore att öppet medge att den spanska Folkfronten har förrått kampen mot fascismen.



## Kommunistpartiets pensel kommer inte att dölja sanningen om förräderiet mot Spanien

Ur *Socialist Appeal*, [Vol. III No. 29](#), 2 maj 1939, s 4.

Den 21 april publicerade **Daily Worker** ett ”manifest från spanska kommunistpartiets centralkommitté”, som under de föregående dagarna hade prisats som ”sanningen om förräderiet mot Spanien, berättad av de som var där”.

Dokumentet avslöjar väldigt lite om ”sanningen”. ”Manifestet” är snarare ett försök att skingra farhågor.

Varför höll det spanska kommunistpartiet tyst under de avgörande dagar då Negríns regering försvann och Miaja-Casados junta tog över och kapitulerade för Franco?

Fakta är svidande tydliga. Den 5 mars tog juntan makten. Påföljande dag lämnade Negríns regering, inklusive de kommunistiska ministrarna Uribe och Hernández, landet, och i samma eller andra plan reste också La Pasionaria, Lister, Modesto, Hidalgo de Cisneros, Carlos Núñez Maza, Antonio Cordón, etc. – med ett ord hela kommunistpartiets ledning (generalsekreteraren José Díaz hade redan lämnat landet).

Vi pekade vid den tiden på det tvingande motiv som gjorde det omöjligt för stalinisterna att göra motstånd mot juntan. Stalinisterna vågade inte medge inför världen att Folkfronten hade kastat ut dem. Ännu mindre kunde stalinisterna i sin tur kasta ut Folkfronten och ta över rodret. Som Krivitskij senare har redogjort för i detalj hade Stalin själv redan övergivit Spanien, så det stalinistiska ledarskapet bröt helt enkelt med Negrín.

### Förfalskar datum för att ge en låtsasförklaring

Men hur ska man förklara bort allt detta? ”Manifestet” som försöker göra det är daterat 18 mars. Detta datum är det rimligaste stalinisterna kunde försöka med, men är utan tvekan falskt. Centralkommittén befann sig inte i Spanien utan befann sig sedan 6 mars i Frankrike, och om de hade skrivit dokumentet på detta datum så skulle det ha publicerats för längesedan och inte den 21 april. Dateringen i **Daily Worker**, ”Paris 3 april (via post)” är ett rent påhitt, ty den enorma stalinistiska apparaten telegraferar omedelbart även dokument som är tiondedelen så viktiga, för att inte tala om ett så viktigt dokument, och varför skulle den stalinistiska ledningen behålla dokumentet i Paris från 18 mars till 3 april? I själva verket måste dokumentet ha skrivits efter händelserna. ”Manifestet” är skrivet så att det ska ge intryck av att ha kommit ut mitt under händelserna som omgav bildandet av Miaja-Casados junta. Men juntan tog makten den 5 mars, slog under den efterföljande veckan ner de protesterande trupperna, och hade den 18 mars via radio vädjat till Franco om fred och givit upp alla anspråk på motstånd mot fascisterna! **Daily Workers** inledning till ”manifestet” som ett manifest som ”varnar det spanska folket att Casados ’junta’ bara kan leda till att det spanska folket förslavas”, och ”manifestets” referenser i nutid om juntans aktiviteter är rent bluffmakeri.

### ”Manifestet” undviker den centrala frågan

Varför fördömer inte ”manifestet” dödsdomarna mot Barcelo och andra ledare för de kommunistiska trupperna? Varför tar det inte ansvar för upproret? Tvärtom säger det att de ”som talar om ett ’kommunistiskt uppror’ mycket väl vet, att om vi hade velat göra väpnat uppror mot regeringen så kunde vi ha gjort det, eftersom vi hade trupper för att göra det och vinna.” Varför störtade då inte kommunistpartiet den förrädiska juntan och organiserade motståndet mot Franco? Denna centrala fråga har framförallt ställts av de som offrade sig för Spanien och som vill veta varför deras offer var förgäves – medlemmar i de internationella brigaderna, kommunistiska partiarbetare i olika spanska organisationer, etc.. Men ”manifestet” är inte utformat för att besvara denna grundläggande fråga, utan för att undvika den.

För att inte svara så används den vanliga penseln. ”Manifestet” har rubriken *Det Casadotrotskytiska förräderiet* och är översållat av hänvisningar till ”trotskister”. Det faktum att hela vår

rörelse, i Spanien och internationellt, var de enda i hela arbetarrörelsen som oförsonligt och hårt kritiserade Miaja-Casados junta, och beskrev dess kontrarevolutionära karaktär medan den stalinistiska pressen höll tyst – detta etablerade faktum bekymrar inte de stalinistiska mytomanerna. Till varje pris måste de förvirra frågan med det vanliga berget av förtal mot Fjärde internationalen.

De vågar sig på att förknippa oss med Casado – de vars partiledare, general Miaja, ledde Casados junta, och som, vilket ”manifestet” medger, försökte sluta fred med juntan!

Negrín försvann eftersom resten av Folkfronten, för att rädda sitt eget skinn, behövde en syndabock att erbjuda till Franco, och stalinisterna, som kontrollerade Negrín, var de uppenbara syndabockarna. Men Negríns politik skiljde sig inte ett dyft från sina efterträdares politik: båda sökte förlikning med Franco.

Stalinisterna har försökt dölja detta. I linje med sin absurda bild av Negrín som en som ”kämpade ända till slutet”, skildrar ”manifestet” vad resultatet hade blivit om han stannat vid rodret:

... idag skulle vi ha haft fred, självständighet och frihet utan repressalier. Och vi säger till och med att det kunde ha varit möjligt att rädda en del av de sociala erövringar som republiken gjorde till arbetarnas och böndernas fromma. Idag skulle böndernas framtidsutsikt inte ha varit att få se godsägarna återvända som segrare och inte heller skulle arbetarnas framtidsutsikt varit en slavregim.

Men tyvärr för stalinisterna har till och med deras egna medarbetare avslöjat en del av sanningen. Exempelvis skrev Negríns utrikesminister, Álvarez del Vayo, i den brittiska dagstidningen **New Statesman** (återgivet i **Left**, april 1939):

Av de tre villkor för att sluta fred som Negrín hade satt upp vid Cortes' sista möte i Figueras den 1 februari – Spaniens självständighet, frihet för det spanska folket att bestämma sitt öde, och garantier att det inte skulle bli några repressalier – visste vi mycket väl att det enda som fortfarande hade någon praktisk betydelse, det enda vi måste sträva efter, var det tredje ... det handlade om att göra det möjligt för omkring 20.000 brännmärkta män och kvinnor att lämna Spanien ... Det var för detta som Negríns regering fortfarande var böjd att göra motstånd – och inget annat.

Att rädda Folkfrontsledarnas skinn – det var Negríns enda program och det var hans efterträdares program. ”Manifestet” kan inte, lika lite som de tidigare alibina, dölja detta faktum eller det oförglömliga faktum att Folkfronten – vare sig den leddes av Caballero, Negrín eller Miaja – krossade de revolutionära massorna och därmed möjliggjorde Francos seger.

## Tomma platser hälsar del Vayos ”förklaring” av nederlaget i Spanien

Ur **Socialist Appeal**, [Vol. III No. 38](#), 2 juni 1939, s 3.

I sista minuten underlät Negrín att komma, Del Vayo och de andra talarna underlät att besvara någon av de frågor som har oroat kommunistpartiets medlemmar, och tusentals av platserna var tomma, så publiken lämnade Negrín-del Vayos massmöte på Madison Square Garden i måndags den 22 maj utan att ha fått svar på några frågor och istället med nya frågor.

Mötet ägde rum i skuggan av de avslöjanden som hade gjorts av Walter Krivitskij, tidigare chef för den sovjetiska militära underrättelsetjänsten i Västeuropa, och ledaren för de spanska socialisternas vänster, Luis Araquistáin.

Dessa avslöjanden bekräftade med kraft revolutionärernas anklagelser i Spanien och utomlands om att stalinisternas och Negríns regim hade en strejkbrytande och saboterande roll, och har lett till att det inom kommunistpartiet och bland dess sympatisörer har ställts utbredda krav på svar från Negrín och kommunistledarna.

Men Negrín kom inte och de förklaringar som till sist gavs till hans frånvaro haltade tydligt. Samma morgon fanns en annons i **New York Times** som tillkännagav att Negrín skulle uppträda på kvällen. Men alldeles i slutet av mötet – efter penninginsamlingarna – förkunnades plötsligt att Negrín inte hade kunnat ”återvända” på grund av att han var upptagen med att ordna med ankomsten av flyktingar till Mexiko. Tillkännagivandet lät påskina att Negrín var i Mexiko.

Men varför annonserades det då på morgonen? Ännu mer relevant är frågan varför han stod med som gäst vid en fest för Dorothy Parker i New York följande kväll? Att Negrín underlät att komma tyder på en ny schism inom stalinisternas och deras allierades led. De förnekar det? Låt dem få Negrín att uppträda i en talarstol!

Två andra talare som det hade gjorts iögonfallande reklam för uppträdde inte heller – Archibald MacLeish och Fannie Hurst. En polemik i påföljande nummer av **New Masses** mot MacLeish tyder på en brytning även här. Vad gäller den berömda kvinnliga romanförfattaren, har jag tillförlitlig information om att hon efter att ha läst Araquistáins avslöjande av Negríns och del Vayos roll i krossandet av lojalisternas sak i Spanien vägrade dela scen med dem.

### **Tusentals stannade hemma**

Krivitskijs och Araquistáins avslöjanden, och att den sanning som revolutionärer berättat till sist har sipprat ner i kommunistpartiets och dess sympatisörers led, förklarar också de tusentals tomma platserna i Garden. Arbetare som var upprörda över den stalinistiska politiken i Spanien och den stalinistiska pressens underlåtenhet att besvara de envisa frågor som ställs från alla håll, röstade med sina fötter och stannade hemma i mängder.

Det var särskilt viktigt eftersom kommunistpartiet hade satsat sin prestige på att fylla Garden. Veckor av intensiva förberedelser inför mötet, jätterubriker på stalinistpressens framsidor, fick på dagen för mötet sin höjdpunkt i en uppmaning på **Daily Workers'** ledarplats: ”inte en tom plats i Garden ikväll.” Ändå var drygt en tredjedel av salongen en kavalkad av gapande tomma stolsrader.

Det enda övriga staliniststödda mötet i Garden på många år var kommunistpartiets dåligt besökta partimöte den 27 februari, bara en vecka efter den stora demonstration mot nazistmötet på Garden som Socialist Workers Party organiserade. Stalinisternas bojkott av den antinazistiska demonstrationen besvarades av tusentals medlemmar i kommunistpartiet som höll sig borta från det stalinistiska mötet.

### **Del Vayo undviker frågan**

Del Vayo var medveten om att hans publik ville ha svar på Araquistáins och Krivitskijs anklagelser, och började med att säga att det inte var någon lämplig tidpunkt att hålla ett politiskt tal. När skulle det vara det? Det sa han inte. Men hans inledningsfras var bara en förevändning för att inte besvara anklagelserna. Ty hans herrar, stalinisterna, ville inte och kunde inte svara.

Den enda hänvisning till anklagelserna som de tillät honom göra var: ”Vissa element säger att vi hindrade en social revolution i Spanien. Men samma element säger också att vi är röda.”

Detta sluga försök att hitta en motsättning i anklagelserna är förstået helt igenom oärligt. Det finns ingen motsättning. De hindrade verkligen den sociala revolutionen i Spanien, knäckte arbetarnas och böndernas moral och möjliggjorde Francos seger. Och de gjorde det i förbund med den stalinistiska ledningen som inte ville ha någon social revolution, utan med sin konservativa, kontrarevolutionära politik tvärtom försökte visa att Stalin förtjänade en allians i händerna på den brittiska och franska imperialismen.

Så fort del Vayo sa att han inte skulle hålla något politiskt tal gick en stor del av publiken. De hade kommit för att höra Negríns och kommunistpartiets svar på berget av bevis som växer mot dessa ödeläggare av den antifascistiska kampen. De fick inget svar eftersom stalinisterna inte kan och inte vågar svara.

## Glöm inte lärdomarna från det lojalistiska Spanien

Ur **Socialist Appeal**, [Vol. III No. 95](#), 30 december 1939, s 4.

Bland de som nu har anslutit sig till flykten från stalinismen är Ralph Bates. Hans fall är av ett antal skäl väl värt att undersöka. Under inbördeskriget i Spanien var Bates en av stalinisternas mest värdefulla agenter. Även om det i Spanien var officiellt att han var medlem i PSUC (det stalinistiska partiet i Katalonien) framställdes han under sina propagandaturneer i England och USA som en ”partilös antifascist”. Under denna täckmantel publicerades hans artiklar i **New Republic** och på andra ställen för att ge ”oberoende” tyngd åt stalinistiska alibin.

I samband med sin brytning – den tar formen av en artikel i **New Republic** den 13 december – urskuldar Bates de stalinistiska förräderierna och morderna i Spanien. Än en gång upprepar han sitt lovprisande av deras politik och hur denna politik genomfördes. I några lättvindiga meningar efter sitt generösa beröm för han fram sin enda kritik av stalinisterna:

Men kommunistpartiets teologiska bitterhet gick att se i dess inställning till partiet POUM. Om detta partis politik hade genomförts skulle det ha varit katastrofalt. Denna obestriddiga sanning gjordes till grund för den ytterst samvetslösa anklagelsen att POUM i själva verket hade kontakt med Franco och uteslutande och medvetet arbetade i fascisternas intressen.

Men denna kritik är så noggrant formulerad och placerad att summan av det Bates har att säga om Spanien är att kommunistpartiet spelade en ärofull roll under den antifascistiska kampen.

### Bates döljer mer än han avslöjar

Det är därför inte underligt att Bates förvirrar sina läsare om stalinismens nuvarande linje istället för att upplysa dem. Han börjar sin artikel med att säga: ”... vi är förpliktade att förstå hur ryssarnas brott mot Finland gick till. Bara på så sätt kan vi fria liberaler och radikaler lära oss vad vi måste göra.” Men från artikeln får ”vi” aldrig höra vad vi måste göra. Hur ryssarnas brott mot Finland gick till förblir ett outgrundligt mysterium.

Stalins politik i Spanien var i själva verket ett ännu större brott mot den internationella arbetarklassen än hans nuvarande brott, ty i Spanien ingrep Stalin mot en fullfjädrad samhällsrevolution och tvingade tillbaka massorna innanför den borgerliga ”demokratins” gränser, och knäckte under denna process arbetarnas och böndernas moral och underlättade på ett avgörande sätt Francos och hans tysk-italienska allierades seger. För att vrida tillbaka revolutionens klocka, för att krossa kollektiviseringen av fabriker och jord, tvingades Stalin krossa de främsta spanska revolutionärerna. Jag har försökt berätta denna fruktansvärda historia i [Spanien 1931-1937](#). Men inte ens i en hel bok kunde jag namnge mer än en och annan – Camillo Bemer, Andrés Nin, Alfredo Martínez – av de tusentals POUM-are, anarkister, vänstersocialister, trotskister och oliktankande stalinistiska arbetare som mördades av de stalinistiska mordpatrullerna för att krossa revolutionen. Bates urskuldar än idag allt detta eftersom han var medbrottsling i detta blodiga arbete och inte har modet att erkänna det.

### Bates och *New Republic* 1937

Läs ännu en gång de meningar jag har citerat från Bates där han mildt kritiserar den stalinistiska inställningen till POUM. Av dessa enstaka ord skulle man aldrig kunna gissa att han var ett av de mest effektiva ombuden för att säkerställa ”partilösa antifascisters” acceptering av stalinisternas mördarpolitik!

Jag kan nästan slumpmässigt nämna två av hans artiklar i **New Republic**, 20 och 27 oktober 1937. Där läser vi att ”tre dagar efter Tolfte internationella brigadens anfall mot Huesca i ett försök att hjälpa Bilbao spelade POUM-trupper fotboll med fascisterna i ingenmansland.” Det finns bittra glirningar mot ”de revolutionära mystiker” som kallade Negríns regering – Stalins ombud – för kontra-revolutionär och sa att en borgerlig yrkesarmé inte kunde besegra fascisterna. Fria politiska diskussioner fördöms och kvävandet av dem rättfärdigas eftersom ”i denna atmosfär kunde fientliga

agenter arbete med lätthet”. När till och med en observatör som H N Brailsford oroligt konstaterade att resterna av borgarklassen hittade en fristad i kommunistpartiet, försökte Bates förklara bort det med en litterär fras: ”Kanske en specerihandlare trots allt kan ha tankar om frihet, demokrati eller till och med revolutionen.” ”Ofta medvetet oärliga grupper som POUM”, ”POUM:s och deras sympatisörers majuppror”, ”den ensidiga kontrollen över fronten gjorde det möjligt att olagligt skicka tillbaka vapen till Barcelona för att använda dem mot Folkfrontsregeringen”, ”POUM:s förslag skulle ha inneburit en militär katastrof och var därmed kontrarevolutionära”, ”det enorma vapenlager som sedan dess har hittat i POUM:s och okontrollerade anarkistiska grupper illegala ägo” – detta stalinistiska påhittade förtal skrevs av Bates.

Jag avslöjade vid den tiden vad Bates gjorde och ställde honom inför obestridliga fakta. **New Republic** nedlät sig att publicera en artikel jag skrev som ett reportage, där Bates fick sista ordet och där en ledare i samma nummer (10 november 1937) försvarade honom mot mig. Under två och ett halvt års inbördeskrig var det den enda artikel som **New Republic** publicerade där revolutionärernas sida av historien om Spanien presenterades.

Bates’ svar innehöll en speciellt grym sida. ”Kanske Morrow tror på de lustiga små noter som den belgiska gruppen Lutte ’i hemlighet’ skickade till Trotskij [från fronten i Aragonien]. Det är Morrow som blir utskrattad.” Lägga märke till citattecknen runt ”i hemlighet”! Det var Bates’ diskreta sätt att klargöra att han tack vare GPU hade tillgång till post som våra kamrater hade skickat – nästan alla av dem mördades efteråt av stalinisterna.

### Se till att Bates håller det löftet!

Det finns speciellt en mening som Bates nu ska tvingas komma ihåg. Med hänvisning till ”Morrow’s uppenbara debattknep rörande personer på den politiska scenen” – ”personerna” var de som mördades av stalinisterna – sa Bates:

Om någon dag av en slump en ärlig anhängare till den spanska regeringen skulle oroas av dessa saker, skulle jag vara beredd att säga sanningen om Morrow’s ointressanta röra.

Tja Bates, den dagen har kommit. Tusentals av de ärliga arbetare och liberaler i detta land som stödde de stalinistiska spanska kommittéerna visar nu klart sin oro över sambandet mellan stalinismen i Spanien och stalinismen i Finland. Är du beredd att diskutera ”personerna”? Är du beredd att försvara din roll som medbrottsling till GPU:s mordpatruller?

## Lästips

### *Tidsdokument:*

[Processen mot POUM - Artiklar ur Folkets Dagblad och Arbetaren](#)

[Processen mot POUM - Artiklar ur Ny Dag \(SKP:s dagstidning\).](#)

Terence Phelan (Sherry Mangan): [Flykten från Barcelona](#)

José García Pradas: [Ryssland förrådde oss! En spansk anklagelse](#)

[SAC:s tidskrift Syndikalismen årgång 1939.](#)

### *Historiska arbeten:*

Patrick Camillier: [Om 30-talets folkfrontspolitik](#)

Burnett Bolloten: [Spanska inbördeskriget: Revolution och kontrarevolution](#) (bok)

Fernando Claudin: [Den olägliga revolutionen \(Spanien 1936-1939\)](#)

Firsov, Klehr, Haynes: [Komintern och spanska inbördeskriget](#)

Pelai Pagès: [Katalonien i krig och revolution, 1936-1939](#) (bok) och [Stalinisterna och POUM under inbördeskriget i Spanien](#) (artikel)

Ignacio Iglesias: [Leo Trotskij och den marxistiska vänstern i Spanien \(1930-1939\)](#) (f d POUM-medlem kritiserar Trotskij och Fjärde internationalens politik under inbördeskriget)

Andy Durgan: [Trotskij, POUM och majhändelserna \(1937\)](#)

Martin Fahlgren: [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#)

Reiner Tosstorff: [En Moskvaprocess i Barcelona. Förföljelserna mot POUM och deras internationella betydelse](#)